

Štěstí jako součást kvality života

Bakalářská práce

Studijní program: B1301 – Geografie

Studijní obory: 7105R056 – Historie se zaměřením na vzdělávání

7504R181 – Geografie se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)

Autor práce: **Jan Koros**

Vedoucí práce: RNDr. František Murgaš, Ph.D.

Technická univerzita v Liberci
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan Koros**
Osobní číslo: **P16000321**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obory: **Historie se zaměřením na vzdělávání**
Geografie se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)
Název tématu: **Štěstí jako součást kvality života**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Teoretický koncept kvality života
Fenomén štěstí
Měření štěstí ve světě
Syntéza zjištěných poznatků

Cíl:

Cíle budou dva

- první: nastínit význam štěstí v konceptu kvality života
- druhý: uvést měření štěstí ve světě a umístění ČR v těchto měřeních

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Rozsah pracovní zprávy: **40 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

David, S. A. et al. (2014). *The Oxford Handbook of Happiness*. Oxford: Oxford University Press.

Helliwell, J. et al. (2017). *World Happiness Report 2017*, New York: Sustainable Development Solutions Network.

Hotová, T. (2015). *Geografie štěstí*. Diplomová práce. Liberec: Technická univerzita v Liberci.

Křivohlavý, J. (2013). *Psychologie pocitů štěstí*. Praha: Grada.

Seligman, M. (2003). *Opravdové štěstí. Pozitivní psychologie v praxi*. Praha: Ikar.

Veenhoven, R. (2014). *Happiness*. In Michalos, A. C. (ed.). *Encyclopedia of Quality of Life and Well-Being Research*. Cham: Springer.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. František Murgaš, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **5. prosince 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2019**

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Kamil Zagoršek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 22. prosince 2017

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že texty tištěné verze práce a elektronické verze práce vložené do IS STAG se shodují.

9. 4. 2019

Jan Koros

Poděkování

Rád bych zde poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce RNDr. Františku Murgašovi Ph.D. za jeho cenné rady a především za čas, který mi při řešení dané problematiky věnoval.

Anotace

Ve své bakalářské práci se budu věnovat konceptu kvality života a zejména fenoménu štěstí, který se v posledních letech mnoha autory zpopularizoval. O konceptu štěstí se hovoří například v ekonomii, psychologii či filosofii, já se budu snažit zmapovat geografickou podstatu štěstí. Stěžejním úkolem práce je popsat rozdíl konceptualizace a významu kvality života a štěstí. Součástí bakalářské práce je také analýza 1 356 dotazníků, které byly sbírány ze všech okresů České republiky. Odpovědi respondentů jsou zaznamenány a zpracovány hlouběji v této práci.

Klíčová slova

- Štěstí, kvalita života, koncept, dotazníkové šetření...

Annotation

In my bachelor thesis I will deal with the concept of quality of life and especially the phenomenon of happiness, which has been popularized by many authors in recent years. For example, the concept of happiness is spoken of in economics, psychology or philosophy, and I will try to map the geographic nature of happiness. The main task of the thesis is to describe the difference between conceptualization and the importance of quality of life and happiness. The thesis also includes an analysis of 1,356 questionnaires collected from all districts of the Czech Republic. Respondents' responses are recorded and processed deeper in this work.

Key Words

- The Happiness, Quality of Life, Concept, Survey...

Obsah

Seznam zkratk	9
Úvod	10
1. Koncept kvality života	11
1.1. Konceptualizace kvality života	11
1.2. Historie pojmu	12
1.3. Definice kvality života	13
1.4. Faktory kvality života v současném světě	16
1.5. Kvalita života v geografickém kontextu	17
2. Fenomén štěstí	19
2.1. Konceptualizace štěstí	19
2.2. Štěstí v geografickém prostoru	21
2.3. Štěstí v sociálním prostoru	23
2.4. Štěstí v ekonomickém prostoru	25
3. Indikátory a kvantifikace štěstí a kvality života	27
3.1. Indikátory a kvantifikace štěstí	27
3.2. Indikátory a kvantifikace kvality života	28
3.3. Kvantifikace štěstí a kvality života ve světě	29
3.3.1. Index HDI	30
3.3.2. World Happiness Report	30
3.3.3. Ostatní měření štěstí a kvality života ve světě	31
4. Vlastní měření	34
4.1. Metodika měření	34
4.2. Struktura respondentů	34
4.3. Sumární výsledky pro Českou republiku	36
4.4. Sumární výsledky pro okresy České republiky	37
4.5. Geografická analýza	48
5. Syntéza zjištěných poznatků	49
5.1. Analýza výsledků dotazníkového šetření	49
5.2. Vztah kvality života a štěstí	53
5.3. Shrnutí výsledků	55
6. Didaktický rozměr kvality života a štěstí	57
Závěr	58
Seznam zdrojů	59
Seznam obrázků	63
Seznam tabulek	63
Seznam příloh	64
Přílohy	

Seznam zkratk

ESM – Experience sampling method (zkušenostně-vzorkovací metoda)

HDI – Human Development Index (Index lidského rozvoje)

HRQOL – Health-Related Quality of Life

ISSAR – Informační systém statistiky a reportingu

NAFTA - North American Free Trade Agreement (Severoamerická dohoda o volném obchodu)

OECD – Organizace pro ekonomickou a hospodářskou spolupráci

OSN – Organizace spojených národů

PANAS – Positive and negative Affect Schedule (Pozitivní a negativní plán ovlivnění)

RVP – Rámcový vzdělávací program

WHO – světová zdravotnická organizace

WHOQOL – skupina světové zdravotnické organizace pro kvalitu života

Úvod

Kvalitě života se v současné geografii nevěnuje přílišná pozornost. V současné době se v rámci tohoto oboru věnuje pozornost fenoménu štěstí. Stanovil jsem si dva primární cíle v této bakalářské práci. Prvním cílem je objasnit vzájemnou diferenciaci kvality života a fenoménu štěstí. Popsat zásadní rozdíly, odlišná měření a zamyslet se nad konceptualizací těchto oborů. Druhým cílem je uvést měření štěstí či kvality života ve světě a uvést výsledky České republiky v těchto měřeních. Zároveň k utříbení praktických zkušeností, jsem vyhotovil dotazníkové šetření, které se skládá z odpovědí - 1 356 respondentů ze všech okresů České republiky. Toto dotazníkové šetření zanalyzovat a popsat vzájemné souvislosti a především geografické rozdílnosti z výsledků tohoto měření. V rámci této práce jsem si stanovil tyto hypotézy, které se budu snažit objasnit a potvrdit je.

1. Mezi štěstím a kvalitou života je rozdíl.
2. Pocit štěstí ovlivňují především zdraví, rodina a bezpečnost
3. Nejhorší pocit štěstí a kvalita života je v místech, kde je nízká kvalita místa a zároveň nejlepší pocit štěstí a kvalita života je v místech, kde je vysoká kvalita místa.
4. Věřící lidé jsou spokojenější než ateisté
5. Nejhorší pocit štěstí a kvalita života budou v okresech Ústeckého a Moravskoslezského kraje
6. Nejlepší pocit štěstí a kvalita života bude v okrese Hlavní město Praha

1. Koncept kvality života

Kvalita života je koncept (Murgaš 2012). Abych se mohl věnovat kvalitě života a následně štěstí, musím nejdříve vysvětlit význam konceptu. Ten lze vhodně vysvětlit například na konceptualizaci životního prostředí. Životní prostředí je soubor několika domén, které lze pomocí indikátorů kvantifikovat. Je tak tvořeno například – emisí skleníkových plynů, zdravotním stavem lesů, jakostí vody, průmyslovou produkcí nebo celkovou produkcí odpadů (ISSAR, online). Pokud všechny dílčí indikátory dokážeme spojit v domény a dimenze, vznikne nám koncept životního prostředí, vyjádřený hodnotou. Koncept je tedy konstrukt, měřený indikátory. Díky tomu můžeme kvantifikovat kvalitativní údaje.

1.1. Konceptualizace kvality života

Každý jednotlivý indikátor se řadí do domény. Ta je tematicky nadřazená určitému indikátoru. Sloučením domén nám vzniká dimenze, jedna ze dvou hlavních částí kvality života. Kvalita života je souborem dvou hlavních dimenzí. První je objektivní a měří se právě indikátory a koncepty. Druhá dimenze je osobní, nazýváme ji také subjektivní nebo psychologická dimenze (Murgaš, 2016, s. 87). Prostorová dimenze se též někdy nazývá kvalitou místa, dle Murgaše a Klobučníka (2014). Podle Krejčíkové existují pravidla, která by indikátory měly splňovat: důvěryhodný zdroj, validita, reprezentativnost, reálná zjistitelnost sledovaných údajů a dostupnost (Krejčíková, 2014, s. 58).

Hierarchie	Charakteristika	Příklady
Dimenze	Seskupení domén	Kvalita života
Domény	Seskupení indikátorů	Vzdělání, demografická doména, životní prostředí ...
Indikátory	Jednotlivé proměnné	Podíl lidí s VŠ, střední délka života, emise skleníkových plynů...

Tabulka 1: Struktura dimenzí, domén a indikátorů kvality života: upraveno podle Murgaš, 2016, s. 87.

1.2. Historie pojmu

Jedním z prvních, kdo se zabýval kvalitou života, byl řecký filosof Aristotelés. Ten sepsal dílo, které nese název *Etika Nikomachova* (Murgaš, 2012, s. 14). Antický vzdělanec se zde zabývá ideou dobra, pocitem blaha a štěstí. Zároveň zde zdůrazňuje vyšší význam dobra a štěstí kolektivnosti nad individualismem: „*Vždyť milé jest dosáhnout dobra i pro jednotlivce, krásnější však a ve větší míře božské dosíci ho pro národ a obce*“¹. Aristotelés se též zabýval povahou lidí a formuloval pojmy – eudaimonie a hédonie. Tyto pojmy rozdělují povahu jednotlivých lidí. Eudaimonia podporuje myšlenku všeobecného blaha a zdůrazňuje důležitost svědomí jako prostředku pro dosažení účelu. Naopak hédonismus je princip vyhledávání pouze šťastných chvil s použitím sobeckosti jako prostředku pro dosažení účelu (Aristotelés, 2013, s. 5 – 291). Po antice se na dlouhou dobu širší myšlenky o dobrém životě neobjevují. Až do období raného novověku zasáhne anglický právník a spisovatel Thomas More. Ten se ve svém díle *Utopie* (1516) snaží o jistý náhled na kvalitu života. Byl v Anglii svědkem dopadu dezorganizované urbanizace, způsobené majetkovou koncentrací na venkově a nezaměstnaností způsobenou technologickým pokrokem v tkalcovských dílnách. Tato jeho zkušenost vymezila dvě základní složky Moreovy ideji o dobrém životě. Za první, přiměl jej, aby považoval sociální a institucionální podmínky za základní příčinu špatného života, který se vyznačuje materiální deprivací, nemocemi, všemi druhy násilí mezi jednotlivci a strachem před nimi. A za druhé, tato záliba ovlivnila Moreovo pesimistické pojetí lidské přirozenosti, které podtrhuje jeden z hlavních prvků jeho myšlenky na dobrý život - nedostatek vnitřní motivace (Noval, 2016, s. 158). V 19. století na hédonistického člověka míří pozdější filosofický směr – utilitarismus, jež zformuloval anglický filosof Jeremy Bentham² (Sandel, 2009, s. 22 - 23).

Pojem kvalita života se výrazněji objevuje až ve 20. století. Obvykle v souvislosti s masovým zbohatnutím lidí, kteří se však nestali spokojenějšími. Jedny z nejstarších prací a začátky diskuzí zabývajících se kvalitou života se objevují v medicíně, především ke vztahu k pacientům. Zkoumání kvality života pacientů se rozšířilo při založení Světové zdravotnické organizace (WHO). Jedna z prvních zmínek o kvalitním životě byla od anglického ekonomy, jenž se jmenoval Pigou, v práci *The Economics of Welfare* v souvislosti se sociální podporou. V roce 1935 byla kvalita života zkoumána i v psychologii, zasloužil se o to Thorndike. V padesátých letech, ekonomové Ordway a Osborn uvedli kvalitu života v koncept. Kvalitu

---

¹ Aristotelés, 2013, s. 26

² O utilitarismu více v kapitole Fenomén štěstí na s. 19 - 20.

života jako koncept, prvně pojmenoval Galbraith ve svém díle *The Affluent Society* z roku 1958 (Murgaš, 2012, s. 14). Galbraith ve své práci upozorňoval na rozmach průmyslové výroby a nesouhlasil s tvrzením, že tento rozmach je původcem blahobytu společnosti. Tvrdil, že tím je pouze kvalita života (Mareš, 2006a, s. 11). Dalším mezníkem se stal průnik do politiky. O to se zasloužili v 60. letech 20. století američtí prezidenti – John Fitzgerald Kennedy v programu *The Great Society* a Lyndon Johnson ve svém programu *The Beautiful America* (Rapley in Murgaš, 2012, s. 15). Prezident Johnson v roce 1964 prohlásil: „*Cíle nemůžeme poměřovat výší našich bankovních kont. Mohou být měřeny pouze kvalitou života, který naši občané prožívají*“³. Do evropské politiky se pojem dostal díky Willymu Brandtovi, jenž do volebního programu sociálně-demokratické strany nechal přidat kvalitu života jako heslo. Práce *The quality of American life*, zachycuje výsledky prvního celostátního výzkumu kvality života. Do sociologie pronikl tento fenomén sledováním dopadů společenských změn na život lidí, i zde se kvalita života uchytila a z pohledu sociologického je zkoumána až do současnosti (Kováč in Murgaš, 2012, s. 15). Zkoumání kvality života se dostalo i do jiných oborů, především až v době největšího rozmachu tohoto oboru – v devadesátých letech (Hnilicová in Murgaš, 2012, s. 15). V geografii je zkoumána kvalita života z hlediska prostorového uspořádání. V geografii se první práce o kvalitě života objevily v 70. letech 20. století, konkrétně práce Smitha a Knoxe. Kvalita života tak byla zkoumána na základě jednotlivých dimenzí kolektivní pohody, jako jsou příjmy, zaměstnanost, psychické a fyzické zdraví nebo vzdělání (Gregory et al., 2009, s. 606). Mezi geografy, kteří se kvalitou života zabývají, například patří – Andráško (2016), Murgaš a Kloučník (2014), Ira (2005), Ballas a Dorling (2013) nebo Heřmanová (2012).

1.3. Definice kvality života

Ustanovit definici kvality života je velice obtížné. Je to především kvůli problému obecnosti tohoto pojmu. Jak už jsem zmínil, pojem *kvalita života* se používá v mnoha oborech. Často v psychologii, která zkoumá v závislosti na tomto pojmu, jak jsou lidé psychicky spokojeni. Dále je zkoumána v medicíně, především v souvislosti s nemocnými a jak jim nejlépe zajistit kvalitní život. Objevuje se i v ekonomii, často při ekonomickém růstu a ekonomickém poklesu. Kvalitu života lze objevit i v sociologii, protože jako koncept ovlivňuje celou společnost. Je možno pojem nalézt i v přírodních vědách jako je ekologie, kde se zkoumá závislost stavu životního prostředí na kvalitu života. V technických oborech,

---

³ Mareš, 2006a, s. 11

například architektury nebo dopravě, jelikož ovlivňují prostředí, ve kterém žijeme (Mareš, 2006a, s. 11).

Pohled na kvalitu života je dle oboru rozdílný. Tím dochází k problému definovat obecně tento pojem. Obecná definice kvality života neexistuje (Murgaš, 2012). Fayers a Machin tvrdí, že někteří vědci píší, že lidé (přinejmenším na západě) vědí, co si pod pojmem kvalita života mají představit, a že vrozeně chápou, co ji tvoří (Fayers et Machin in Murgaš, 2012, s. 25). Skupina Světové zdravotnické organizace pro kvalitu života (*WHOQOL*), definuje kvalitu života jako „*individuální percepce pozice v životě, v kontextu kultury a systému hodnot, ve kterých (jedinec) žije v relaci k jeho cílům. [...] Kvalita života nemůže být jednoduše ztotožněna s termíny ‚zdravotní stav‘, ‚životní spokojenost‘, ‚psychický stav‘ nebo ‚pohoda‘. Jde spíše o multidimenzionální pojem.*“⁴

Další definici konstruoval Andrew Pacione: „*Kvalitu života jednotlivce tvoří psychologická, somatická, religiozní, sociální a ekonomická dobra, ústící do subjektivního pocitu spokojenosti nebo štěstí – konfrontována se zdravotním, sociopatologickými, ekonomickými a environmentálními zly, přičemž tato konfrontace probíhá v prostorově diferenciovaném vnějším prostředí.*“⁵ Vyjádřením pojmu „dobra“ je prosperita, což je součet všech pozitivních hodnot. Součet negativních hodnot je deprivace a je to vyjádření pojmu „zla“ (in Murgaš, 2012, s. 26).

Univerzita v kanadském Torontu se dlouhodobě zabývá kvalitou života. Podle centra kvality života na Univerzitě v Torontu, znamená kvalita života odpověď na otázku: „*Jak se máte?*“ (in Murgaš, 2016, s. 86).

Velmi výstižně definuje a zároveň vysvětluje veřejnosti pojem kvalita života Australské centrum kvality života: „*Kvalita života je objektivní i subjektivní. Každá z těchto dvou dimenzí obsahuje několik domén, které dohromady definují celkový konstrukt. Cílové domény jsou měřeny prostřednictvím kulturně relevantních ukazatelů objektivního blahobytu. Subjektivní domény se měří prostřednictvím otázek spokojenosti.*“⁶

Teoretický model kvality života sestrojil Lindström, který celý koncept rozložil na 4 sféry, jež každá má 3 dimenze (Mareš, 2006a, s. 22).

---

⁴ WHOQOL in Murgaš, 2012, s. 26

⁵ Pacione in Murgaš, 2012, s. 26

⁶ Australian Centre on Quality of Life: What is Quality of Life, 2017, online

Životní sféry	Dimenze	Příklady
Globální sféra	Makroprostředí	Čisté životní prostředí
	Lidská práva	Demokratická práva
	Sociální politika	Kultura
Vnější sféra	Práce	Zaměstnání
	Ekonomika	Příjmy
	Bydlení	Způsob bydlení
Interpersonální sféra	Rodina	Struktura a fungování sociálních vztahů
	Nejbližší přátelé	
	Širší sociální okolí	
Osobní sféra	Somatická	Vývoj, zrání, aktivita, sebepojetí, sebeúcta, smysl bytí
	Psychologická	
	Spirituální	

Tabulka 2: Teoretický model kvality života, životních sfér a jejich dimenzí; Zdroj: upravené podle Mareš, 2006a, s. 22.

	Vnější kvality života (prostředí)	Vnitřní kvality života (jedinec)
Životní šance, životní příležitosti	Příhodnost prostředí	Životaschopnost jedince
Výsledek života a jeho podoba	Užitečnost života	Porozumění vlastního života

Tabulka 3: čtyři typy kvality života, zdroj: Veenhoven, 2013, s. 164.

Veenhoven sestrojil 4 typy kvality života, které rozdělil na vnější kvality života a vnitřní kvality života. Ty se prolínají s životními šancemi (příležitostmi) a s výsledkem života a jeho konečnou podobou (Veenhoven, 2013, s. 161 – 173).

1.4. Faktory kvality života v současném světě

Na identifikaci indikátorů kvality života není shoda mezi vědci a ani ve veřejnosti. Pět kritérií dobrého života popsal Shelton ve své práci *Consideration from Moral Perspective*. Mezi ně patří:

- 1) Ujasnění si toho, pro co stojí a pro co nestojí za to žít
- 2) Chápat kritéria kvality života obecněji, tj. snažit se překračovat hranice dané kulturním kontextem
- 3) To, co je považováno za dobré, by mělo být prosociální, tj. mělo by brát zřetel na druhého člověka, tj. respektovat ho
- 4) To, co je považováno za dobré, to by měl být hluboce zakořeněný způsob života nejen jeho povrchní teorie
- 5) K tomu, co je takto považováno za dobré, by měl být člověk otevřen (Křivohlavý, 2006, s. 138).

Významným termínem je zlatý standart kvality života. Tento termín je odvozen z eudaimonické kvality života a je zakotven jako součást obecného dobra. Při definování indikátorů zlatého standartu kvality života bylo velkým kritériem, aby byl co nejnižší počet indikátorů s největší výpovědní hodnotou (Murgaš, 2012, s. 33). Mezi hodnoty standartu kvality života a jejich indikátory patří:

- Chtít žít – lze vyjádřit absencí vůle žít, tj. sebevraždou. Indikátorem je úmrtnost na sebevraždy.
- Dlouho žít – lze vyjádřit indikátorem střední délka života
- Žít ve funkční rodině – lze vyjádřit opět její absencí, indikátorem je rozvodovost
- Mít děti – lze vyjádřit indikátorem porodnosti
- Být zdravý – lze vyjádřit absencí zdraví, indikátorem je úmrtnost
- Být vzdělaný – lze vyjádřit indikátorem procento vysokoškolských lidí
- Mít práci – lze vyjádřit indikátorem nezaměstnanosti
- Být dobrým člověkem – lze vyjádřit indikátorem generativity (Murgaš, 2012, s. 33 - 34).

Samozřejmě je nutné zdůraznit, že standart kvality života je subjektivní konstrukt. Každý člověk má na kvalitu života svůj názor. Někoho dělá šťastné například vzdělání někoho nikoli. Velmi diskutabilní je například i sebevražda v oboru kvality života, o níž bude řeč ještě v následujících kapitolách.

Aby člověk mohl mít kvalitní život, je nutné, aby měl nasycené základní potřeby. Pyramidu základních lidských potřeb sestrojil významný psycholog Abraham Maslow. Ta nám uvádí typy potřeb člověka tak, jak jdou od základních (fyziologických) potřeb k potřebám vyšším (hodnotnějším). Bez uspokojení základních potřeb, by člověk nemohl budovat potřeby vyšší (Nolen-Hoeksema et al., 2012, s. 565).

Obrázek 1: Maslowova pyramida potřeb, upraveno podle Nolen-Hoeksema et al, 2012, s. 565.

1.5. Kvalita života v geografickém kontextu

Zde bych rád nastínil souvislost geografického výzkumu s oborem kvality života. Velkou úlohu má v současném světě globalizace. Je to dlouhodobý proces vzájemného propojování světa (Murgaš, 2016, s. 95). Globalizace má jistě významný vliv na kvalitu života. Někteří intelektuálové říkají, že vzájemné propojování světa má své negativní důsledky na společenský blahobyt. Hlasitým argumentem je, že globalizace negativně ovlivňuje ekonomiku jednotlivých zemí tím, že vyčerpává pracovní místa (nejvíce ve zpracovatelském průmyslu), (Sirgy a Miller, 2016, s. 247 - 278).

Dalšími „geografickými“ jevy, které jsem vybral pro komparaci s kvalitou života, jsou kapitály. Práce *The Forms of Capital* (1986) od Pierra Bourdieu rozšiřuje poznatky socioekonomické geografie. V této práci se rozlišují tři druhy kapitálu a to – ekonomický, sociální a kulturní. Ve svém opodstatnění se liší především v tom, že ekonomický kapitál je hmotný, zatímco sociální s kulturním kapitálem jsou nehmotné (Murgaš, 2016, s. 91). O těchto kapitálech se zmiňují, protože podle mého názoru mají úzkou souvislost s kvalitou života. Přičemž podle mě nejvíce kvalitu života ovlivňuje sociální kapitál.

Podle definice Bourdieu je sociální kapitál: „*Souhrn zdrojů – užitečných sociálních kontaktů, styků a známostí – které může člověk využít, když se zná s jinými lidmi.*“⁷ Zajímavé je také měření sociálního kapitálu. Pileček a Jančák (2010) použili jako indikátory: počet členů tělocvičných jednot, výšku získaných finančních dotací, míru kriminality, počet mimovládních organizací, volební účast v celostátních a komunálních volbách, migrační saldo a podíl domácností s připojením na internet (Murgaš, 2016, s. 92). Podle mého názoru bude sociální kapitál úzce spjatý s důvěrou. Proto se v této práci budu též důvěrou zabývat. Důvěra samozřejmě ovlivňuje pocit klidu, bezpečí a přátelství a je spíše subjektivnějšího charakteru. Proto více přikládám sociální kapitál ke štěstí než ke kvalitě života.

Dalším tématem, který kvalitu života výrazně může ovlivňovat, je nerovnost. V 60. letech 20. století byla konstatována existence 3 faktorů, které vytváří a prohlubují sociální nerovnost ve společnosti. Těmito faktory jsou: majetek, vzdělání a moc.⁸ S nerovností velmi souvisí globalizace, která nerovnost ještě mnohem více prohloubila. Socioložka Saskia Sassen poukazuje na to, že „růstové sektory“ nové ekonomiky (marketing, hi-tech nebo finanční služby) mají daleko vyšší zisky než ekonomické sektory, protože vytvářejí vysokou přidanou hodnotu. Na základě toho zisky bohatších se zvyšují, zatímco střední a nižší třídě zisky či platy klesají (Murgaš, 2016, s. 93). K tomu bych dodal, že to není pouze přidanou hodnotou, ale primární úlohu podle mého názoru hrají nadnárodní korporace, které mohou nabídnout zboží za přijatelnější cenovou hladinu než soukromník s menší firmou. Právě tím dochází k většímu narůstání nerovnosti nejen z finančního pohledu, ale i mocenského.

---

⁷ Murgaš, 2016, s. 91

⁸ Moc charakterizována jako schopnost prosadit svou vůli.

2. Fenomén štěstí

„Štěstí“ je v posledních letech velmi skloňovaný pojem v rámci kvality života. Štěstím a jeho zkoumáním se v posledních letech zabývají vědci, mezi které patří například – Ruut Veenhoven (2013), Susan A. David et al. (2013) nebo John F. Helliwell (2019). Stěžejním cílem této práce je popsat rozdílnosti mezi štěstím a kvalitou života.

2.1. Konceptualizace štěstí

Užívání pojmu „štěstí“ je úzce svázáno s kvalitou života. Štěstí je slovo podřazené kvalitě života. Pojem štěstí se objevuje již v zmíněném Aristotelovi a jeho *Etice Nikomachově* (Aristotelés, 2013, s. 5 – 291). Po Aristotelovi se štěstím zabýval další antický vzdělanec, a to Epikúros, jenž se zabýval především myšlenkou slasti jako nejdůležitějšího aspektu života, tedy hédonismem (Epikúros, 1989, s. 5 – 445). Pozadu nezůstává ani čínská filosofie. Například Lao-c' tvrdí, že jednoduchost a prostota je to, co nám dává štěstí (Störig, 2000, s. 77). Stejně jako antická myšlenka hédonismu a eudaimonismu je zajímavá myšlenka kynismu, který se problematiky štěstí také dotýká. Kynismus hledá štěstí v tom, co jedinec již má, a o nic jiného už neusiluje. Jde zde především o nezávislost a soběstačnost jedince jako byl jeho nejznámější představitel Diogénes, který žil v sudu (Křivohlavý, 2006, s. 122). Filosofie se s tématem o štěstí po antických filosofech odmlčela a velmi výrazně se toto téma objevuje až v novověku, nejčastěji v 19. století (Mill, 2011, s. 5 – 182).

Štěstí se objevilo i v osvícenství, kdy filosofové hlásali zvýšení životního štěstí pro všechny. Skotský filosof Hutcheson ve své filosofické rozpravě *Zkoumání o dobru a zlu* napsal, že cílem těch, kteří vládnou, musí být co největší štěstí pro co největší počet lidí. Tato myšlenka je elementárním komponentem v americké ústavě a na Hutchesonův cíl se odvolávali a stále odvolávají někteří demokraté v Evropě (Klein, 2004, s. 198). Štěstí začalo být zkoumáno podrobně v 19. století, především z hlediska filosofického a sociologického. V této době přišel svět s utilitarismem. Tento filosofický námět, jež zkonstruoval anglický filosof Jeremy Bentham, tvrdí, že nejvyšším mravním principem člověka je maximalizovat štěstí (Sandel, 2009, s. 22). Též by šlo říci, „účel světí prostředky“. V utilitarismu jde o potlačení individualismu na kolektivismus. Cílem je všeobecné štěstí majority, zatímco minorita může být určitým způsobem potlačena, aby nenarušovala pohodu majority. V 19. století se utilitarismus formoval jako nová myšlenka, která byla od prvopočátku kritizována. Například německý filosof Nietzsche odpověděl na Benthamovu myšlenku, že štěstí je

žádoucím cílem každého člověka takto: „*Člověk netouží po štěstí, to dělá jen Angličan.*“⁹ Teorii utilitarismu později rozvinul žák Benthamova – John Stuart Mill. Ten se ve své knize *utilitarismus* zabývá teorií maximalizace štěstí, spravedlností nebo teorií užitku a především vztahy mezi těmito pojmy (Mill, 2011, s. 5 – 182). S utilitaristickou teorií by nesouhlasil určitě i Flaubert, který řekl: „*Štěstí je nebezpečné zlaté tele, které vysává celou společnost do lhostejnosti a hédonismu.*“ (Hotová, 2014, s. 42).

Problém užívání pojmu štěstí je v tom, že je užíván ve dvou významech. Prvním významem jsou *emoce*. Skvěle to charakterizuje otázka: „*Byli jste včera šťastní?*“ Toto štěstí bývá obvykle krátkodobé. Je reakcí například nad radostí ze sportovního zápasu, z volebního výsledku nebo z pochvaly. Druhým významem pojmu štěstí je *hodnocení*. Vystihuje ho otázka: „*Jak jste spokojeni se svým životem?*“. Toto hodnocení a dlouhodobou spokojenost lze snadněji měřit než krátkodobé štěstí (Helliwell et al., 2013a, s. 3). Lze totiž „změřit“ objektivní indikátory, jež tvoří *hodnocení*. Samozřejmě existuje přímý vztah mezi krátkodobým a dlouhodobým štěstím. Jak již bylo zmíněno, objektivní faktory přímo ovlivňují štěstí. Dále je to subjektivní dimenze, jež ovlivňuje z větší části krátkodobé štěstí, které je ovšem součástí štěstí dlouhodobého! Podobný názor má i Farran, ten tvrdí, že život se skládá s každodenních drobných úkolů, které vytvářejí dlouhodobější pojetí smyslu života (Křivohlavý, 2006, s. 43).

Na jednotné definici se vědci nemohou shodnout (Hamplová in Hotová, 2014, s. 42). I tak se objevují některé pokusy o definování a vysvětlování pojmu štěstí už v antické filosofii, již zmíněným Aristotelem nebo Epicúrem. Jedna obecnější definice tvrdí, že štěstí je součet momentálního potěšení (Watson in Vittersø, 2013, s. 155 – 160). Mohli bychom říci, že štěstí je nejvyšší hodnota kvality života.¹⁰

Většina badatelů se ovšem shoduje, že štěstí se odráží v subjektivním vnímání jedince a nikoli v objektivním pozorování (Hotová, 2014, s. 42). Baumaister ve své analýze cílů lidského života na otázku: *Co je štěstí?* Odpovídá třemi body:

- Jsou to pozitivní a příjemné emocionální zážitky.
- Je to klid a mír, bezpečí a nepřítomnost negativních emocí.
- Je to spokojenost se životem v dlouhodobém pohledu, např. v manželství

(Křivohlavý, 2006, s. 178).

---

⁹ MILL, 2011, s. 23.

¹⁰ Vztahu kvality života a štěstí bude věnována pozornost na s. 62.

Nizozemský sociolog, jenž značnou část života zasvětil zkoumáním kvality života – Ruut Veenhoven tvrdí, že štěstí má mnoho odlišných významů. V nejužším slova smyslu odkazuje na okamžik blaženosti (Veenhoven, 2013, s. 161). Štěstí může být definováno i jako synonymum pro subjektivní blaho (Chang a Nayga in Cummins, 2013, s. 185). Další definice tvrdí, že štěstí může být přechodný, pozitivní stav mysli, který byl způsoben specifickou zkušeností, jako je příjemná sociální interakce (Diener, Scollon a Lucas in Cummins, 2013, s. 185 - 186).

Pokus o definování štěstí se objevuje v různých oborech. Například matematika jako základní věda všech věd se objevuje i v tomto oboru. Psychologové Lyubomirsky, Sheldon a Schkade sestrojili tzv. „vzorec štěstí“:

$$H = S + C + V$$

Tento vzorec byl sestrojen pro výpočet štěstí každého jednotlivce. *H* znamená výsledné štěstí. Hodnota *S* je dána součtem naší základní biologické úrovně pocíťování štěstí. Úroveň našich životních podmínek (případné postižení, věk...) označuje značka *C* a konečně veličina *V* označuje úroveň volných aktivit, které provozujeme (snaha učit se, tělesné cvičení...), (Haidt, 2014, s. 121).

Názory na štěstí a jeho definování se liší. Je velmi obtížné přijít s jednotnou definicí. V současnosti se však významu štěstí věnuje větší pozornost než v předchozích letech.

2.2. Štěstí v geografickém prostoru

Zkoumání štěstí v geografii je odlišné než v jiných oborech. Je zde mnohem více kladen důraz na prostorovou diferenciaci. Každé místo má své charakteristické podmínky, které se svou strukturou, funkcí, podobou a dalšími faktory samo sebe odlišuje. Tím pádem musíme předpokládat, že se kvalita života bude prostorově odlišovat. Abychom pochopili podstatu geografického kontextu, je nutné pochopit pojmy – místo (*place*) a prostor (*space*).

Místo (*place*) je chápáno jako geografická lokace libovolné velikosti a konfigurace, srovnatelné se stejně obecnými oblastmi, regiony nebo lokalitami. Místo (*place*) je subjektivnějšího charakteru než prostor (*space*), jenž označuje též geografickou lokaci v objektivnějším smyslu (Gregory et al., 2009, s. 541 – 711). Štěstí se tedy prostorově odlišuje různými objektivními indikátory i subjektivními faktory, které mají jinou hodnotu závisle na geografické poloze.

Proběhlo mnoho průzkumů, které se snaží mapovat štěstí ve světě. Mnoho autorů se zabývalo tím, jak mohou faktory související s místem dokázat ovlivnit štěstí lidí. Tedy jak

prostor a místo ovlivňují měření pocitu lidí. Kvůli nedostatku relevantních údajů neexistuje velké množství studií zabývajících se lokální úrovní štěstí. Někteří autoři se však zabývali výzkumem, zda štěstí několika lidí na určitém místě ovlivňuje i ostatní obyvatele. Například Luttmer (in Ballas et Dorling, 2013) zkoumal v roce 2005, zda se někteří lidé cítí hůře, když jiní kolem nich vydělávají více peněz. Zjistil tím, že vyšší počet sousedů, kteří mají vyšší příjem, je spojen s nižší pohodou. Clark (in Ballas et Dorling, 2013) se zabýval podobným výzkumem ve Spojeném království a zabýval se konkrétně nezaměstnaností. V roce 2007 zase Morrison (in Ballas et Dorling, 2013) použil údaje z průzkumu pro porovnání subjektivního blahobytu na 12 různých místech na Novém Zélandu. Snažil se prozkoumat, do jaké míry má *místo* vliv na individuální blaho. Zjistil, že i po kontrole charakteristik jedinců, o nichž je známo, že je ovlivňuje subjektivní blahobyt, existují tzv. "efekty místa", což naznačuje, že charakteristiky místních oblastí mohou mít nezávislý dopad na životní pohodu (Ballas et Dorling, 2013). Štěstí má tedy své místo v geografickém zkoumání.

V posledních letech se vyskytuje mnoho článků a monografií, které se štěstím zabývají. Velmi výrazně se ukazuje například pohoda v jednotlivých zemích způsobená „lokálním fenoménem“. V tomto fenoménu vedou především skandinávské země, které jsou v různých průzkumech a výzkumech označovány jako země s nejvyšší kvalitou života nebo „nejšťastnější země“. Asi nejznámějším lokálním vyjádřením tohoto fenoménu jsou v posledních letech *hygge* a *lagom*. *Hygge* je dánského nebo norského původu a překládá se jako pocit pohodlí. Podstata *hygge* je v příjemném prožívání jednoduchých věcí v životě, ve společenství blízkých přátel a příbuzných (Johansenová, 2017, s. 5). Dochází tedy k velké podpoře života v zemích, kde se „lokální fenomény“ vyskytují. Například již zmíněná kniha *Hygge* (2017) od Johansenové je návodem pro šťastný severský život, plný tamějších receptů, způsobu života nebo i tipů na trávení volného času (Johansenová, 2017, s. 10 – 194). Mezi rady jak prožívat *hygge* patří například: Trávit čas venku, být aktivní v každém věku, jíst jednoduše a zaměřit se na vyživující pokrmy, využívat přírodní materiály v domovech atd. (Johansenová, 2017, s. 193). Další označení pro „lokální pocit pohody“ je *lagom*. V modernějším smyslu toto slovo znamená „přiměřeně“ nebo „tak akorát“ a je to švédský název. Tento výraz je synonymem střídmosti a přiměřeného množství. Výraz naznačuje hledání umírněnější cesty, žádné extrémy (Bronesová, 2018, s. 12 – 21). *Lagom* je konstrukt velmi podobný antické myšlence kynismu (Křivohlavý, 2006).

2.3. Štěstí v sociálním prostoru

Každá společnost je utvářena kulturou, vzděláním atd. Tedy každá společnost se liší. Vlivným faktorem při zkoumání štěstí je kultura. Kultura je v každé zemi odlišná a je odvozena od mnohých faktorů, jako jsou dějiny, náboženství, identita atd. Štěstí lidí velmi ovlivňuje jejich postavení ve společnosti. Toto postavení ve společnosti je v každém kulturním rámci odlišné a liší se. Veblen a Duesenberry (in Ballas et Dorling, 2013) zdůraznili význam sociálního srovnání toho, jak lidé žijí a co spotřebovávají. Runciman naopak tvrdil, že se lidé nejvíce srovnávají se svými „téměř rovnými“. Layard nedávno namítl, že lidé se srovnávají se svými kolegy přáteli a sousedy, především s důsledky pro jejich štěstí a zdraví (in Ballas et Dorling, 2013).

Co podle mého názoru velmi ovlivňuje kvalitu života a štěstí je náboženství. Náboženství je součástí kulturního rámce téměř všech společností. Podílelo se na utváření hodnot, kultury, identity i současného vnímání světa. Tím se nám problém mnohem více komplikuje, jelikož každá země se religiózně liší, jak typem náboženstvím, tak kvantitou věřících. Ne všichni však věřili nebo věří, že víra dokáže, aby lidé byli šťastnější. Například Freud, si myslel, že náboženství vede k životu sexuálně potlačenému, nervóznímu a nešťastnému (in Myers, 2013, s. 88 - 100). Spisovatel Hitchens zase napsal: „*Náboženství je násilné, iracionální, netolerantní, spojené s rasismem a tribalismem a bigotností, investované do neznalosti a je nepřátelské k svobodnému vyšetřování, opovrhuje ženami a donucovací vůči dětem.*“¹¹ Někteří naopak tvrdí, že náboženský život zlepšuje jejich štěstí. Například Martin Seligman tvrdí, že pokud si jedinec chce zlepšit míru prožívaného štěstí, měl by se dát na víru. Byť přechod na víru má podle něj jen mírný vliv, je součástí jeho rady ke šťastnějšímu životu (Seligman, 2002, s. 79 - 80). Křivohlavý, jenž se zabýval pozitivní psychologií, zase uvádí, že víra má pozitivní vliv na spokojenost věřících lidí, protože víra věřícím poskytuje cíl a účel života (Křivohlavý, 2013, s. 74). Pro ateistu je horší se například vyrovnávat se smrtí blízkého člověka, naopak pro věřícího člověka je to mnohem jednodušší, jelikož náboženství mají obvykle posmrtný život. Ještě bych zmínil Schimmela, který řekl, že náboženství dodává člověku nosné cíle a pevný systém hodnot, které mají vztah ke všem aspektům lidského života. Vnáší podle něj do života jednotu místo rozporuplných zkušeností (in Křivohlavý, 2006, s. 154 – 155). Haidt zase tvrdí, že lidská mysl božství, spirituálnost či posvátno skutečně vnímá a ovlivňuje (Haidt, 2014, s. 233).

---

¹¹ Myers, 2013, s. 88.

Mnoho autorů se shoduje, že indikátorem pro měření štěstí by mohla být svoboda. Pod pojmem svoboda si můžeme představit každý svůj konstrukt. Velmi dobrá charakteristika svobody je, že svoboda je možnost volby (Sokol, 2007, s. 27). Míra svobody je velmi komplikované téma, možná komplikovanější koncept než koncept kvality života nebo štěstí a je nutné se zde o ní zmínit, protože demokracie každého státu podle mého názoru nejvíce určuje subjektivní pohodu jednotlivců. Ve velké míře samozřejmě lidi ovlivňuje stát a politické zřízení. Svoboda v makro-úrovni (tedy úrovni demokratičnosti státu) ovlivňuje naše každodenní jednání. Demokracie je tedy při konstruktu kvality života nesmírně důležitá. Americký profesor politických věd Robert Dahl napsal knihu *O demokracii*, která zkoumá právě ideu demokracie, a dále bych na něj odkázal. V principu demokratické společnosti musí být všichni lidé považováni za politicky rovné. V oblasti kvality života je svoboda důležitá, protože zajišťuje: zabránění vzniku tyranie, zajišťuje základní práva, zajišťuje všeobecnou svobodu, umožňuje lidem se samostatně rozhodovat, umožňuje mravní samostatnost, napomáhá rozvoji člověka, chrání základní osobní zájmy lidí a zajišťuje politickou rovnost (Dahl, 2001, s. 37 – 46). Všechny tyto kladné důsledky jsou nesmírně důležité pro tvorbu spokojeného života. Svoboda asi ze všech zvažovaných indikátorů ovlivňuje nejvíce indikátory ostatní. Státy, které jsou totalitní, by tedy své štěstí zlepšily nejvíce tím, že by přešly na demokratický systém.

Dále bych jako další oblast, která ovlivňuje výrazně štěstí jednotlivce, vytyčil rodinu. Na tom, že děti výrazně ovlivňují štěstí i kvalitu života, se shodlo jistě mnoho odborníků. Objevuje se zde ovšem velmi zajímavý fenomén, který bych nazval paradox manželství. Některé studie a sociální výzkumy tvrdí, že děti zmírňují radost, kterou ze sebe měli rodiče navzájem před porodem. U bezdětných párů se objevily pozitivnější odpovědi než u párů, které děti mají. Byť děti zmírňují radost z manželství, je nutné uvést i další poznatky. Lidé, jež jsou šťastní, vstupují do manželství mnohem dříve a zůstávají ve svazku manželském déle než lidé s nižší hladinou štěstí. Předním důvodem je, že život v manželství probíhá se šťastnějšími lidmi v mnohem větší pohodě (Haidt, 2014, s. 116).

Ve Výsledcích studie World Happiness Report 2018 vyšlo, že nejšťastnějším národem jsou Finové (Helliwell et al., 2018 s. 23). Objevily se však zprávy hned po zveřejnění tohoto průzkumu, že Finové z tohoto výsledku „šťastní“ nejsou. Pokaždé, když se Finsko umístí v nějakém žebříčku na nejvyšší úrovni, tak Finové se snaží dokázat, že žebříček není vypovídající.¹² Finský vědec Frank Martela se snažil světu zodpovědět, proč tomu tak je.

---

¹² Více informací zde: <https://www.novinky.cz/koktejl/471919-finove-jsou-nejstastnejsim-narodem-na-svete-stastni-z-toho-ale-nejsou.html>

Například si myslí, že pokud by se štěstí měřilo pozitivními emocemi, tak by Finsko skončilo špatně, protože Finové nejsou zvyklí vyjadřovat svoje emoce. Do popředí by se podle něj dostaly státy jako Paraguay, Guatemala nebo Kostarika. Je také velice paradoxní, že podle zprávy Světové zdravotnické organizace jsou Finové druzí ve výskytu depresí na světě. Martela svůj názor uzavírá tím, že pokud zanedbáme deprese a naopak štěstí znamená tichá spokojenost s životními podmínkami, pak je Finsko nejšťastnějším národem na světě. (Novinky.cz, 2018).

Štěstí v současné společnosti popsal i Lipovetsky, i když v jiném kontextu. Podle něj je současná společnost založená na spotřebě tržní nabídky. Tvrdí, že „čím je jedinec izolovanější a frustrovanější, tím častěji hledá útěchu v okamžitém štěstí zboží nabídky“¹³. Jeho práce - *Paradoxní štěstí: esej o hyperkonzumní společnosti*, je ukázkou propojení pocitu štěstí a blahobytu s ekonomickými faktory a s jevem globalizace (Lipovetsky, 2007, s. 13 - 443).

2.4. Štěstí v ekonomickém prostoru

Velmi diskutované téma jsou peníze a štěstí. Mohou peníze zvýšit míru štěstí ve společnosti? Na to odpověděl americký ekonom z kalifornské univerzity Easterlin. Ten v roce 1974 ve své často citované práci - *“Does Economic Growth Improve the Human Lot?”* zjistil, že přírůstek kapitálu nezvyšuje pocit štěstí a nemá velký vliv na štěstí a kvalitu života. Tato práce rozpoutala velkou debatu mezi ekonomy, zda mají peníze na štěstí vliv (*Population Association of America*, 2019). Ekonomové nazývají vztah mezi rostoucím (popřípadě nerostoucím) materiálním blahobytem a štěstím ve společnosti jako Easterlinův paradox (Murgaš, 2016, s. 86).

Další významný odborník zabývající se podobným tématem – Pacione, vysvětlil tzv. paradox blahobytu. Řekl, že obava o kvalitu života roste úměrně s technologickým a finančním zajištěním. To vede k tomu, že lidé se snaží najít jiný model nebo konstrukt, který by skutečně odrážel spokojenost, štěstí popřípadě kvalitu života lidí a zachytil důležitější indikátory blahobytu nikoli jen indikátory materiálního zajištění (Pacione in Pečenka, 2015, s. 15).

Že finance určitým způsobem štěstí ovlivňují, je zřejmě jasné. I když Easterlinův paradox tvrdí, že přímý vliv peněz nemá na štěstí vliv. V kapitalismu ovšem peníze určují téměř všechny složky našeho života. Peníze tedy mají vliv například na zdravotnictví, sociální

---

¹³ Lipovetsky, 2007, s. 68

služby, životní prostředí, zaměstnání atd. Tedy na téměř všechny domény štěstí nebo kvality života. Zajímavé jsou statistiky, které zjistily, že lidé, kteří žijí v zemích, kde se stále více rozevírají nůžky mezi bohatými a chudými, umírají dříve než v zemích, kde je společnost finančně spravedlivější. To je velmi výrazný vliv kvality života, jelikož střední délka života je jeden ze základních indikátorů mnoha konstruktů (například indexu HDI¹⁴). Lidé se tedy cítí nejspokojenější v zemích, jejichž státy jsou na předních místech s nejvyrovnanějším rozdělováním příjmů. (Například Švédsko, Finsko, Dánsko, Norsko, Japonsko, Nizozemsko, Švýcarsko atd.). Důvodem dřívějšího úmrtí občanů ve státech s větší nerovností může být především stres. Stres panuje především ve společnostech, kde jsou lidé se silnými protiklady (Klein, 2004, s. 201 - 202). Stres se též velmi výrazně podepisuje na zdravotním stavu lidí.

Pokud se ještě vrátím k finančním rozdílům ve společnosti a této závislosti na míře štěstí, mohli jsme tento fenomén pozorovat například na tehdejších východním bloku, kdy státy přecházely ze socialismu na kapitalismus. Od roku 1989 stoupla například v Litvě nebo Rusku úmrtnost o jednu třetinu. Ovšem v porovnání například s Maďarskem, kde přechod na kapitalismus byl pomalý už od roku 1970 až do roku 1990, stoupla úmrtnost o jednu pětinu (Klein, 2004, s. 202).

---

¹⁴ Více na s. 33

3. Indikátory a kvantifikace štěstí a kvality života

Významnou součástí zkoumání kvality života je její kvantifikace. Ta je důležitá především tehdy, když zjištěné výsledky chceme uplatnit ve veřejné politice.

3.1. Indikátory a kvantifikace štěstí

Je mnoho metod, jak je štěstí měřeno. Existují měření biologická, psychologická a měření pomocí indikátorů. Všechny mají určitou nevýhodu a určitou výhodu, díky níž se odlišují od jiných druhů měření štěstí.

Začněme nejprve měřením biologickým. Tato měření jsou prováděna přímo na lidech a je k nim potřeba laboratorních prostředků. Například Davidson se pokoušel o biologické měření tím, že porovnával aktivity mozku spokojených a nespokojených lidí funkční zobrazovací metodou. Další možností biologického bádání je měření obsahu serotoninu, dopaminu a kortizolu v krvi (Hotová, 2014, s. 44 – 47). Bylo provedeno mnoho pokusů a experimentů, které se hemisférami mozku zabývaly. Bylo vyvráceno však, že polovina mozku je vyhrazena příjemným pocitům a druhá polovina, jež analyzuje fakta. Při negativních emocích se aktivizuje spíše pravá strana a zase naopak, při pozitivních emocích, se aktivizuje levá hemisféra mozku (Klein, 2004, s. 44).

Dále jsou to psychologická měření. Významným druhem psychologického měření je tzv. ESM – Experience Sampling Method neboli metoda každodenního zapisování do deníku. Měřený subjekt vždy při upozornění musí do deníku napsat, jak se cítí, co právě dělá a kde se nachází. Vědci následně u jedince hledají vzorec jeho chování. Watson a Clark zase využívají metodu PANAS – Positive and negative Affect Schedule. Při tomto výzkumu je jedincům dán seznam dvaceti různých emocí a respondenti zapisují, jak moc jednotlivé emoce pociťují na škále pěti stupňů (1 – vůbec ne, 5 – velmi). Dalším zajímavým způsobem jak psychologicky měřit štěstí používá například Kahneman. Ten uplatňuje metodu, kdy respondenti rozdělují den do jednotlivých úseků podle činností, kterými se jedinec zabýval. Například v jeho publikaci v roce 2004 uvádí výsledek, kdy se zabýval štěstím pracujících žen v Texasu. Výsledkem bylo, že nejšťastnější jsou ženy při sexu (Hotová, 2014, s. 46).

Poslední metodou je měření dle objektivních indikátorů. Zde nám nastává problém, jelikož pro každého člověka znamená a tvoří štěstí něco jiného. Proto mnoho odborníků sestavilo vlastní strukturu objektivních indikátorů (čisté životní prostředí, zaměstnání...) podle kterých štěstí měří. Významněji se tato metoda vztahuje spíše na kvalitu života než na fenomén štěstí, proto o této metodě bude více řeč v následující kapitole.

Někteří autoři jdou opačnou cestou. Místo toho, aby měřili štěstí, se snaží měřit neštěstí. To může vypadat i tak, že se měří neštěstí počtem sebevražd v každé zemi. To ovšem nelze pokládat za objektivní indikátor. Veenhoven odmítá sebevraždu jako indikátor, jelikož existují velké kulturní a osobní rozdíly mezi schopnostmi vypořádat se s nepřízní osudu (Hotová, 2014, s. 51). Prakticky tomu rozporuje například ročenka Světové zdravotnické organizace, která ukazuje, že nadprůměrný podíl sebevražd je například ve Švédsku a Finsku (Krug a Chestnov, 2014, s. 16¹⁵), jež ovšem patří mezi země s nejvyšší kvalitou života a stabilně se tyto státy drží v první desítce (World Happiness Report, 2013b, s. 23).

Co však patří mezi indikátory štěstí, nad tím se vědci nemohou shodnout. Například Martin Seligman popisuje, jak trvale zvýšit míru prožívaného štěstí. Podle něj by jedinec měl učinit následující:

- Žít v bohaté demokracii, nikoli ve zbídačeném diktátorském režimu (silný účinek).
- Oženit/vdát se (masivní účinek, i když možná nikoli kauzální).
- Vyhýbat se negativním událostem a záporným pocitům (nepříliš velký účinek).
- Zajistit si bohatou sociální síť (masivní účinek, i když možná nikoli kauzální).
- Dát se na víru (mírný účinek).

Jedinec se však nemusí obtěžovat tímto (míru prožívaného štěstí to nezvýší):

- Vydělávat víc peněz (peníze mají malý nebo žádný účinek)
- Zůstat zdravý (důležitý je subjektivní pocit zdraví, nikoli objektivní stav)
- Získat co nejvyšší vzdělání (nulový účinek)
- Změnit rasu nebo přestěhovat se do teplejších krajů (nulový účinek), (Seligman, 2002, s. 79 - 80).

3.2. Indikátory a kvantifikace kvality života

Pokud je štěstí a kvalita života odlišný pojem, je též logicky nutné obě tyto „hodnoty“ měřit jiným způsobem. Především v objektivní dimenzi a jinými indikátory. Bohužel mnoho lidí bere štěstí a kvalitu života jako stejné hodnoty. Většina literatury se věnuje měření a stanovení indikátorů kvality života.

S indikátory lze postupovat různými způsoby. Je možné posuzovat je všechny jako stejně důležité hodnoty, které jsou na stejné úrovni. Druhá možnost je, rozlišit jejich kvalitu a podle toho dát indikátoru vyšší váhu. Tímto způsobem je sestaven konstrukt indikátorů pro

---

¹⁵ Ročenka vyšla v roce 2014, ovšem jejich data jsou z roku 2012 a 2013.

měření kvality života¹⁶: Emise CO₂, průměrná délka života při narození – ženy, průměrná délka při narození – muži, generativita, podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním, nezaměstnanost, přidaná hodnota, průměrná měsíční mzda, podíl obyvatel napojených na veřejnou kanalizační síť, index stáří, úmrtí na nádorová onemocnění, násilné trestné činy, úmrtí na choroby oběhové soustavy, rozvody, úmrtí na sebevraždy, výstava bytů (dokončené byty), podíl domácností vybavených domácím počítačem, přímé zahraniční investice, podíl podnikatelů – fyzických osob, podíl obyvatel vlastnících automobil a přírůstek obyvatel stěhování (Murgaš, 2012, s. 50 – 53).

Jak uvidíme v dalších příkladech indikátorů, vědci se na jejich sjednocení nemohou dohodnout. Například indikátory indexu kvality života mají stejnou hodnotu. Žádný indikátor zde tedy nehraje významnější roli. Mezi tyto indikátory patří: Úmrtnost na 10 000 obyvatel, přistěhovalý na 1 000 obyvatel, počet narozených na 1 000 obyvatel, počet trestných činů na 1 000 obyvatel, index stáří, uchazeči o 1 pracovní místo, celková nezaměstnanost na 1 000 obyvatel, zahájená výstavba bytů na počet obyvatel, emise NO_x a emise SO₂. Takto vypadá index kvality života (Krejčíková, 2014, s. 60).

Pokud srovnáme tyto indikátory kvality života a předchozí indikátory, vidíme mnoho souvislostí. Všechny indikátory jsou rozděleny na domény. Jsou tam domény environmentální (emise NO_x...), ekonomické (nezaměstnanost...) a sociální (počet trestných činů...). Ovšem velice se v různých měřeních liší. Takových konstruktů pro měření kvality života je mnoho. Zabývají se vždy jevy, které jsou prostorově rozmístěné a mají vždy jinde rozdílnou hodnotu. Proto právě geografie, je jedna z nejdůležitějších věd, která se oblastí kvality života zabývá.

Subjektivní dimenzi kvality života můžeme měřit například stupnicemi. Respondent má na škále uvést, jak jednotlivé skutečnosti působí na jeho pocity. Například je Cantrilova stupnice s 11 stupni, kde bod 0, znamená vůbec nepůsobí a bod 10 znamená extrémně působí (Mareš, 2006b, s. 86). Dále existuje i pentylová škála, která má, jak už je patrné z názvu, pětistupňovou hodnotu (Murgaš, 2012, s. 53).

3.3. Kvantifikace štěstí a kvality života ve světě

Měření kvality života a štěstí je v současném světě velmi populární.

---

¹⁶ Jde zde o způsob, že některé indikátory mají vyšší hodnotu podle expertů než jiné (Jsou důležitější pro kvalitnější život). Proto jsem indikátory seřadil od nejdůležitějších po nejméně důležité (dle zmíněných expertů).

3.3.1. Index HDI

HDI neboli index lidského rozvoje. Tento koncept navrhl držitel Nobelovy ceny Amartya Sen a pákistánský ekonom Mahbub ul Haq. Každý rok výsledky zemí v HDI vydává Rozvojový program OSN. Tento koncept je výsledkem tří indikátorů: průměrná délka života, vzdělání (vzdělání se vyjadřuje pomocí míry gramotnosti dospělých a poměrem zápisu do škol) a hodnotou HDP na obyvatele v paritě kupní síly. Maximální výsledek, který stát může mít, je hodnota 1 a nejnižší hodnota, kterou stát může dosáhnout je 0 (Murgaš, 2012, s. 63).

Druhy kvartylů, do kterých jsou země přiřazeny podle jejich HDI:

- Velmi vysoký stupeň rozvoje (v roce 2014 – Norsko, Austrálie, Česká republika...).
- Vysoký stupeň rozvoje (v roce 2014 – Rusko, Turecko, Čína, Libye, Mongolsko...).
- Střední stupeň rozvoje (v roce 2014 – JAR, Moldavsko, Indie, Kongo, Zambie...).
- Nízký stupeň rozvoje (v roce 2014 – Pákistán, Keňa, Súdán, Etiopie, Haiti...),

(Human Development Report, 2015, s. 212 – 214).

3.3.2. World Happiness Report

World Happiness Report vychází od roku 2012¹⁷. Informují o štěstí ve státech po celém světě. Za těmito publikacemi stojí John Helliwell, Richard Layard a Jeffrey Sachs (Helliwell et al., 2012, 2013b, 2015, 2016, 2017, 2018 et 2019).

	2007 - 2010	2010 - 2012	2012 - 2014	2013 - 2015	2014 - 2016	2015 - 2017	2016 - 2018
1.	Kostarika	Dánsko	Švýcarsko	Dánsko	Norsko	Finsko	Finsko
2.	Dánsko	Norsko	Island	Švýcarsko	Dánsko	Norsko	Dánsko
3.	Irsko	Švýcarsko	Dánsko	Island	Island	Dánsko	Norsko
4.	Norsko	Nizozemsko	Norsko	Norsko	Švýcarsko	Island	Island
5.	Finsko	Švédsko	Kanada	Finsko	Finsko	Švýcarsko	Nizozemsko
6.	Kanada	Kanada	Finsko	Kanada	Nizozemsko	Nizozemsko	Švýcarsko
7.	Švýcarsko	Finsko	Nizozemsko	Nizozemsko	Kanada	Kanada	Švédsko
8.	Švédsko	Rakousko	Švédsko	Nový Zéland	Nový Zéland	Nový Zéland	Nový Zéland
9.	Austrálie	Island	Nový Zéland	Austrálie	Austrálie	Švédsko	Kanada
10.	USA	Austrálie	Austrálie	Švédsko	Švédsko	Austrálie	Austrálie
ČR	38	39	31	27	23	21	20

Tabulka 4: Pořadí států dle World Happiness Report od roku 2012 do roku 2018 (s výjimkou roku 2014) a pořadí České republiky. Dostupné z: Helliwell et al., 2012; Helliwell et al., 2013b; Helliwell et al., 2015; Helliwell et al., 2016; Helliwell et al., 2017; Helliwell et al., 2018; Helliwell et al., 2019.

¹⁷ S výjimkou roku 2014, to World Happiness Report nevyšel (*World happiness report: Downloads*, online)

World Happiness Report se věnuje v každé roční zprávě konkrétnímu tématu. Například v roce 2018 je zpráva světového štěstí tematizována k migraci (Helliwell et al., 2018, s. 16). Je to částečná reakce na uprchlickou krizi, která vypukla v roce 2015. Uprchlická krize se promítla i do zkoumání životní spokojenosti a štěstí. Například byl vyvinut i Index pro přijímání imigrantů, který je určen pro posouzení osobního přijetí migrantů, a to nejen v evropském prostoru, ale po celém světě. Z Indexu vyplývá, že největší rozdíl v hodnocení života imigranta se vyskytuje mezi zeměmi, které imigranty přijímají nejvíce a které nejméně. Země, které přijímají imigranty, mají být spokojenější než země, jenž imigranty nepřijímá. Autoři práce ovšem zdůrazňují, že pojitko mezi zeměmi, které přijímají imigranty je dlouhá historie. Jsou to především země Oceánie, západní Evropy, subsaharské Afriky a Severní Ameriky. Island a Nový Zéland se staly zeměmi, které mají nejvyšší hodnotu v indexu pro přijímání imigrantů. Též je zde poukázáno na současnou politickou situaci, kterou jistě uprchlická krize velmi ovlivnila. Například prezidentské volby ve Spojených státech amerických, které byly velmi často v duchu proti-imigrantské rétoriky a ze kterých vyšel jako vítěz Donald Trump. I tak se USA řadí mezi země, které nejvíce přijímají imigranty. Ze Severní Ameriky má ovšem mnohem vyšší hodnotu v indexu přijímání imigrantů Kanada než Spojené státy americké (Esipova et al., 2018, s. 164 - 168).

3.3.3. Ostatní měření štěstí a kvality života ve světě

World Database of Happiness:

Světovou databázi štěstí založil již několikrát zmiňovaný sociolog a psycholog Ruut Veenhoven. V roce 1984 vydává Veenhoven publikaci – *Conditions of Happiness*, jeho největším úspěchem je ovšem založení internetové databáze, která monitoruje data ze 166 států (Hotová, 2015, s. 44 – 45). Tato databáze funguje a existuje neustále v současnosti. Dochází k měřením štěstí v mnoha zemích světa, které si lze na webových stránkách prohlédnout. Poslední měření pro Českou republiku, které se v tomto měření uskutečnilo, bylo z roku 2017 a pomyslná hodnota štěstí občanů České republiky je na úrovni 6,7 – 6,6.¹⁸ (*World Database of Happiness*, online).

---

¹⁸ Více informací zde -

https://worlddatabaseofhappiness.eur.nl/hap_nat/nat_fp.php?cntry=65&name=Czech%20Republic&mode=3&subjects=43&publics=4

Better life index OECD:

S tímto indexem přišla Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), která pomocí tohoto indexu hodnotí své členské země a k tomu Rusko a Brazílii. Index je sestaven z dvanácti domén, jež jsou složeny z dvaceti čtyř indikátorů (indikátory se pohybují v rozmezí 0 – 10, jde tedy o Cantrilovu škálu). Mezi domény patří: Bydlení, příjem, zaměstnání, komunita, vzdělání, environment, vládnutí, zdraví, spokojenost se životem, bezpečnost, vyváženost práce a života (Murgaš, 2012, s. 64). Na internetových stránkách *OECD regional well-being*¹⁹ je možnost si jednotlivé prostorové jednotky prohlédnout a určit, jakou hodnotu mají všechny domény v jednotlivých prostorových jednotkách. Pořadí států v současnosti je: 1. Norsko, 2. Dánsko, 3. Austrálie, 4. Švédsko, 5. Kanada, 6. Švýcarsko, 7. Island, 8. USA, 9. Finsko, 10. Nizozemsko. Česká republika je na 21 místě (*OECD better life index*, online).

Happy Planet index:

Tento index sestavil think-tank New Economics Foundation (Murgaš, 2012, s. 64). Celkem hodnotí 140 zemí. Používá k tomu 4 indikátory – pohoda, ekologická stopa, nerovnost a střední délku života. Pořadí zemí je: 1. Kostarika, 2. Mexiko, 3. Kolumbie, 4. Vanuatu, 5. Vietnam, 6. Panama, 7. Nikaragua, 8. Bangladéš, 9. Thajsko 10. Ekvádor. První evropská země je Norsko na 12. místě. Česká republika je zde na 64. místě. Poslední je Čad (*Happy Planet Index*, online²⁰). Toto měření je v porovnání s jinými měřeními pozoruhodné. V Happy Planet Index jde o jiné hodnoty, než jaké jsou zdůrazňovány v jiných měřeních. Proto jsou země, které by v jiných měřeních neobstály na předních místech. Je potřeba uvědomit si vztah kvality života popřípadě štěstí ke vztahu k migraci. Touha migrace do těchto zemí, nebude podle mého názoru, jednoznačně tak velká jako například do Švédska, Finska nebo Spojených států, jež jsou v jiných výzkumech štěstí, o kterých byla řeč v předchozí kapitole, hodnocena kladněji. Je na každém, aby si prioritní hodnoty štěstí určil sám, ale je evidentní, že hodnoty *Happy Planet Index* jsou mnohem rozdílnější než hodnoty jiných typů měření.

---

¹⁹ *OECD Regional Well-being*, online - <https://www.oecdregionalwellbeing.org/CZ01.html>

²⁰ <http://happyplanetindex.org/>

	Pořadí České republiky ve vybraných měřeních kvality života nebo štěstí
World Happiness Report	20. místo (ze 156 zemí)
Human Development Index	27. místo (ze 189 zemí)
OECD Better Life Index	21. místo (z 38 zemí)
Happy Planet Index	68. místo (ze 140 zemí)

Tabulka 5: Tabulka umístění České republiky v aktuálních měřeních kvality života nebo štěstí.
Zdroje: Helliwell et al., 2019; Human Development Index: Latest Human Development Index (HDI) Ranking, 2018; OECD Better Life Index; Happy Planet Index.

4. Vlastní měření

Rozhodl jsem se pro praktické měření formou dotazníkového šetření, které by kladlo důraz na subjektivní dimenzi. Nasbírám tedy data, která by vystihla míru individuální spokojenosti se životem, jelikož objektivní dimenze má podle mého názoru velkou nevýhodu v tom, že nebere ve větší míře v potaz individuální hodnoty každého člověka, ale spíše se řídí kolektivistickými hodnotami ve společnosti. Dále je velice podstatné vidět relativní subjektivní rozdíly v rámci geografické lokace a analyzovat výsledky spokojenosti se životem, které mohou být velmi podstatné pro další geografický výzkum nejen v rámci kvality života, ale i v jiných dimenzích socioekonomické geografie.

4.1. Metodika měření

Vlastní měření jsem prováděl formou dotazníkového šetření, které se odehrávalo od 14. června 2018 do 5. března 2019. Účastnilo se jej 1 356 respondentů v rámci všech okresů České republiky, počty respondentů v jednotlivých okresech jsou v tab. 22 v příloze. Každému okresu byl přidělen počet respondentů, který byl vypočítán s ohledem na počet obyvatel lidí v okrese (ČSÚ, 2018), kde v tomto ohledu byla základem Praha, kde jsem stanovil počet respondentů na 150. Pro některé okresy jsem uměle zvýšil počet respondentů, z důvodu malého počtu obyvatel tak, aby byl počet respondentů na okres minimálně 10 a počet respondentů v kraji minimálně 70. Všechny okresy tedy počtem obyvatel nevyhází na počet respondentů. Dotazníky byly v elektronické a papírové podobě s tím, že cca 95% dotazníků je v elektronické podobě. Dotazníkového šetření se mohl účastnit každý člověk nad 18 let.

4.2. Struktura respondentů

Struktura respondentů je různorodá. Podstatné je především pohlaví, věk, sektor - ve kterém je člověk zaměstnaný a vzdělání. Prostorově jsou respondenti z celé České republiky a z jednotlivých okresů, dle počtu obyvatel.²¹ Prostorově jsou tedy respondenti rozmístěni heterogenně.

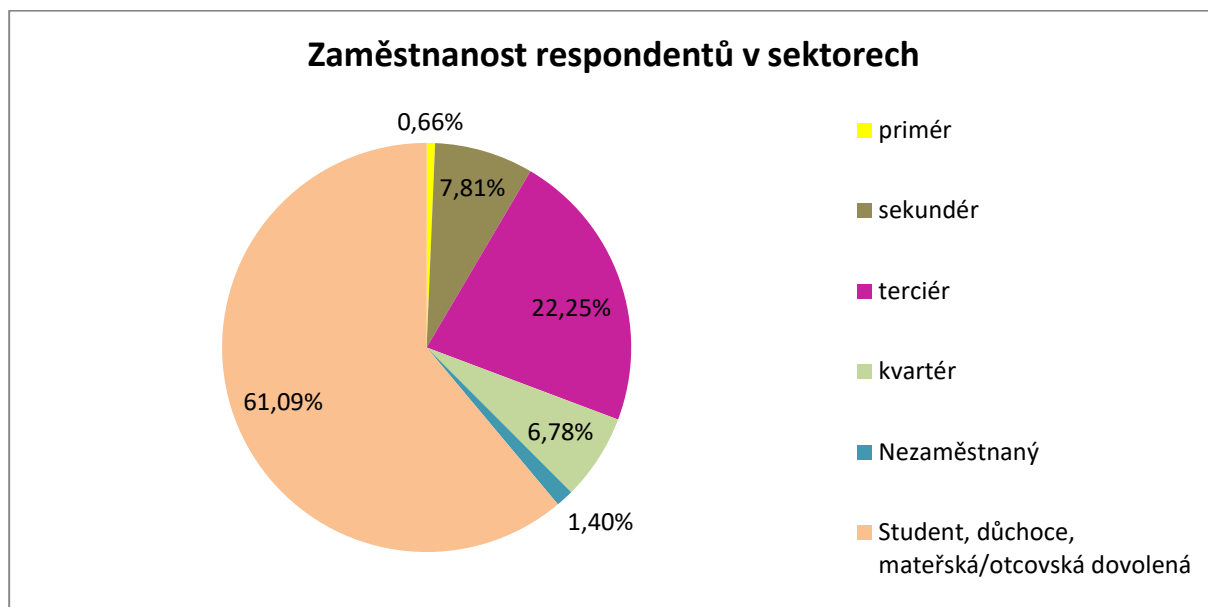
Dotazníkových šetření se účastnilo 35 % mužů a zhruba 65 % žen. Lze vidět převaha žen. Budu se ovšem spíše zabývat relativností výsledků nikoli absolutními čísly, proto struktura, též ani pohlaví nehraje výraznější roli.

Při analýze věkového zastoupení respondentů je patrné, že převažují mladí lidé, a to konkrétně přes 50% respondentů je mladších 27 let. Dotazníky byly z velké části sbírány na sociálních sítích. Převaha mladších lidí podle mého názoru nebude mít výrazný vliv na

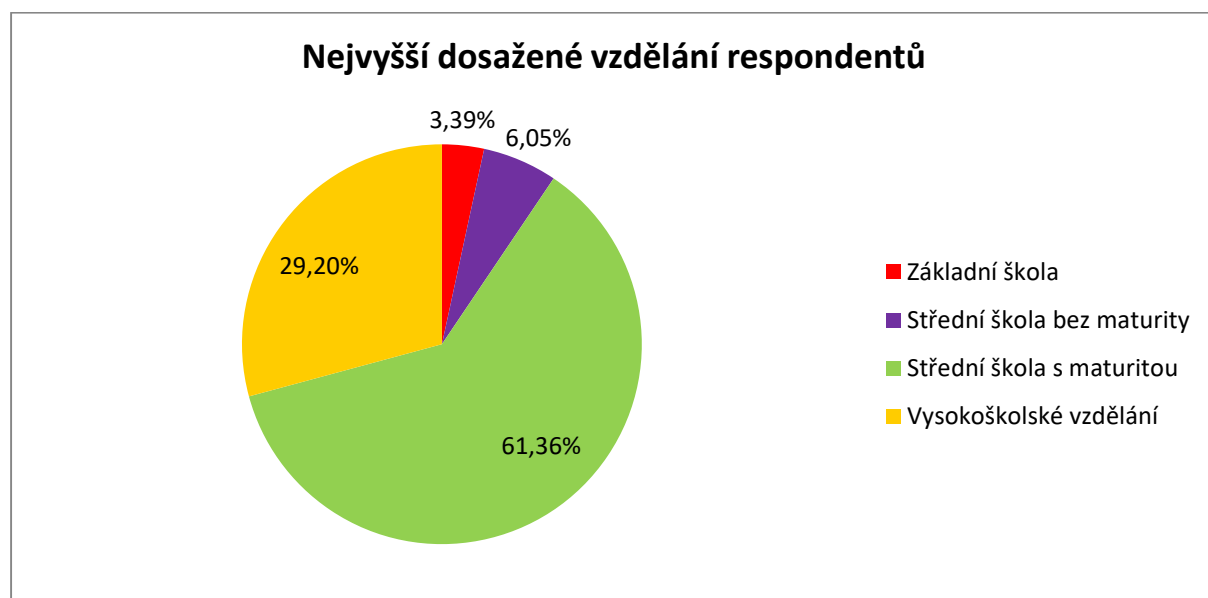
---

²¹ Jak již bylo vysvětleno, ne u všech podle počtu obyvatel.

odpovědi respondentů. Jak bude vidět na dalších stránkách, kvalita života nebo štěstí se s věkem příliš nemění. Dále věnuji pozornost struktuře respondentů z pohledu zaměstnanosti v sektorech, z pohledu nejvyššího dosaženého vzdělání (viz následující grafy) a také geografické struktuře podle místa bydliště.

Obrázek 2: Zaměstnanost respondentů v pracovním sektoru.

Obrázek 3: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Jak ukazuje graf číslo 2, nejčetnější dosažené vzdělání mají respondenti, kteří mají vychozenou střední školu s maturitou. Další velkou skupinu tvoří vysokoškolsky vzdělaní lidé. Jaký typ vysokoškolského vzdělání mají (bakalářské, magisterské nebo doktorské) podle

mého názoru nebude hrát významnější roli. Navíc by bylo velice obtížné sehnat dostačující počet respondentů doktorského vzdělání, aby šlo výsledky komparovat. Nejmenší skupinu tvoří lidé, kteří mají pouze základní školu. Částečně vyšší je počet respondentů, kteří mají odchozený učební obor či střední školu bez maturity.

Další struktura respondentů se dotýká prostorové diference. Prostor a místo, jak už bylo v předchozích kapitolách zmíněno, hraje důležitou roli v oboru kvality života. Prostorová analýza je jedním z nejdůležitějších cílů této práce. Základní počet dotazníků byl odvozen od Prahy, kde bylo uměle stanoveno – 150 respondentů. Na přepočítání obyvatel se dopočetli zbývající respondenti ve zbývajících okresech. Jak už jsem zmínil, u některých okresů jsem uměle zvýšil počet respondentů, aby vyhovovali minimální hranici – to je minimálně 70 respondentů na kraj a minimálně 10 respondentů na okres. Proto u některých okresů nevychází respondenti na přepočítání obyvatel.

4.3. Sumární výsledky pro Českou republiku

Kvalita života	Pocit štěstí	Kvalita místa	Pocit bezpečí	Spokojenost se životním prostředím	Spokojenost se zdravím	Důvěra
7,38	7,47	7,08	8,01	7,09	8,29	5,99

Tabulka 6: Výsledky pro celou Českou republiku

Výsledky pro celou Českou republiku jsou shrnuty v předchozí tabulce v Cantrilově škále. Můj primární cíl objasnit, zda je kvalita života něco jiného než pocit štěstí, je z tabulky těžké vidět, jelikož pocit štěstí a kvalita života se liší pouze o 0,09 bodů. Taková hodnota je na úrovni statistické chyby, proto to nic zásadního neznamena. Jak bude ovšem dál patrné, mezi štěstím a kvalitou života je rozdíl, jelikož výsledky pro okresy vykazují rozdílnější hodnoty.

Nejvyšší hodnotu ze všech má spokojenost se zdravím, naopak nejnižší hodnotu má důvěra lidí. Tato důvěra lidí má hodnotu 5,99 z nejvyšší hodnoty 10. I když je důvěra lidí na nižší úrovni, tak pocit bezpečí, který s důvěrou velmi souvisí, je poměrně vysoký – 8,01. Můžeme jednoznačně říci, že malá důvěra lidí není přímo závislá na pocitu bezpečí, nedůvěra lidí k sobě navzájem je dána jinými faktory. Velmi zajímavé jsou výsledky kvality místa – 7,08 a spokojenost se životním prostředím – 7,09. Byť jak bude dále ukázáno, tak v jednotlivých okresech si tyto hodnoty nejsou tak podobné jako v celkovém shrnutí, jde tedy spíše o náhodnou kvantifikaci, ovšem podobnost je vidět a můžeme říci, že kvalita místa je velmi spjata s životním prostředím. Pokud tedy budeme v první řadě chtít zlepšit kvalitu místa

v lokálním prostředí, tak je potřeba zapracovat velmi intenzivně na zlepšení životního prostředí.

Pokud výsledky shrneme, tak můžeme říci, že lidé jsou spokojeni se svým životem. Jejich pocit štěstí je na vysoké úrovni stejně jako kvalitou života. Zdraví, které je pro pocit štěstí důležité, jak bude v dalších kapitolách vidět, je na vysoké úrovni, stejně jako pocit bezpečí. Kvalita místa se pohybuje pod hodnotou celkové kvality života a pod hodnotou pocitu štěstí. Můžeme udělat závěr, že lidé v České republice jsou obvykle spokojeni se svým životem, ale už méně jsou spokojeni s místem, kde žijí (v lokálním prostředí). Musí tedy existovat jiné faktory, které stojí za vyšší spokojeností než jejich spokojenost s prostředím, v němž žijí.

4.4. Sumární výsledky pro okresy České republiky

V tabulce číslo 23 (v příloze) vidíme celkové výsledky za všechny okresy České republiky. V tabulce jsou zvýrazněné kvantitativní hodnoty, jež měli respondenti ukázat na

Okresy s nejvyšší hodnotou kvality života:

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality života
1.	Cheb	8,43
2.	Břeclav	8,23
3.	Praha – východ	8,20
4.	Rychnov nad Kněžnou	8,18
5.- 6.	Hradec Králové, Jičín	8,10

Tabulka 7: Okresy s nejvyšší hodnotou kvality života z dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejnižší hodnotou kvality života:

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality života
77.	Tachov	6,30
76.	Jindřichův Hradec	6,36
75.	Rakovník	6,40
74.	Uherské Hradiště	6,53
73.	Ústí nad Labem	6,60

Tabulka 8: Okresy s nejnižší hodnotou kvality života z dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejvyšší hodnotou pocitu štěstí:

Pořadí	Okresy	Hodnota pocitu štěstí
1.	Břeclav	8,77
2.	Cheb	8,50
3.	České Budějovice	8,40
4.	Jičín	8,30
5.	Praha – východ	8,25

Tabulka 9: Okresy s nejvyšší hodnotou pocitu štěstí z dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejnižší hodnotou pocitu štěstí:

Pořadí	Okresy	Hodnota pocitu štěstí
77.	Vsetín	6,71
76.	Hodonín	6,72
75.	Znojmo	6,77
74.	Žďár nad Sázavou	6,81
73.	Jindřichův Hradec	6,82

Tabulka 10: Okresy s nejnižší hodnotou pocitu štěstí z dotazníkového průzkumu.**Okresy s nejvyšší hodnotou kvality místa:**

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
1.	Jičín	8,70
2.	Kroměříž	8,00
3.	Tábor	7,92
4.	Olomouc	7,85
5.	Praha	7,83

Tabulka 11: Okresy s nejvyšší hodnotou kvality místa z dotazníkového průzkumu.**Okresy s nejnižší hodnotou kvality místa:**

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
77.	Most	4,54
76.	Ústí nad Labem	5,13
75.	Česká Lípa	5,63
74.	Tachov	5,70
73.	Jindřichův Hradec	5,91

Tabulka 12: Okresy s nejnižší hodnotou kvality místa z dotazníkového průzkumu.**Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti se zdravím**

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
1.	Nový Jičín	9,44
2.	Prostějov	9,23
3.	Rokycany	9,10
4.	Cheb	9,09
5. – 6.	Semily a Strakonice	9,00

Tabulka 13: Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti se zdravím z dotazníkového průzkumu.**Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti se zdravím**

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
77.	Jihlava	6,94
76.	Trutnov	7,33
75.	Domažlice	7,45
74. – 73.	Kolín a Havlíčkův Brod	7,58
72. – 70.	Teplice, Písek a Jeseník	7,60

Tabulka 14: Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti se zdravím z dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti s bezpečností

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
1.	Chrudim	9,14
2.	Semily	9,00
3.	Trutnov	8,93
4.	Rokycany	8,90
5.	Hradec Králové	8,86

Tabulka 15: Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti s bezpečností z dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti s bezpečností

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
77.	Most	5,23
76.	Karviná	6,38
75.	Tachov	6,70
74.	Ústí nad Labem	6,80
73.	Kolín	6,92

Tabulka 16: Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti s bezpečností z dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejvyšší hodnotou důvěry

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
1.	Třebíč	7,27
2.	Rakovník	7,20
3.	Břeclav	7,08
4.	Cheb	6,73
5.	Uherské Hradiště	6,65

Tabulka 17: Okresy s nejvyšší hodnotou důvěry z dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejnižší hodnotou důvěry

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
77.	Děčín	4,38
76.	Prostějov	4,46
75.	Šumperk	4,79
74.- 73.	Brno-venkov	5,00
74.- 73.	Most	5,00

Tabulka 18: Okresy s nejnižší hodnotou důvěry z dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti s životním prostředím

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
1.	Jeseník	8,80
2.	Strakonice	8,60
3.	Jičín	8,40
4.	Zlín	8,26
5.	Nový Jičín	8,22

Tabulka 19: Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti s životním prostředím dotazníkového průzkumu.

Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti s životním prostředím

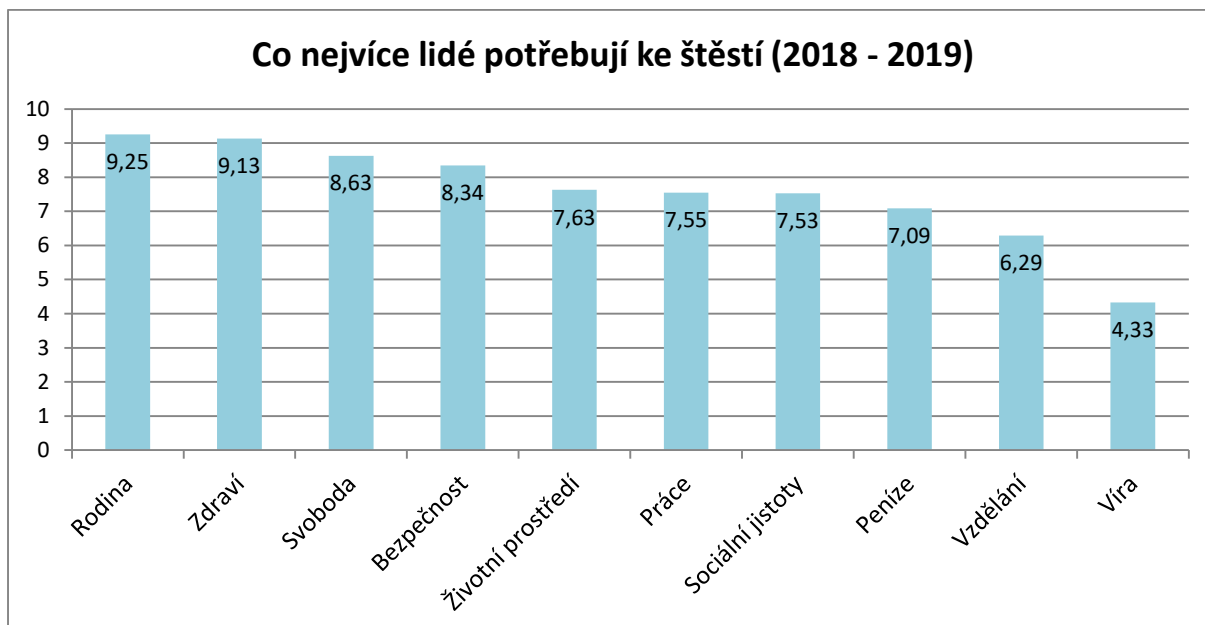
Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
77.	Ústí nad Labem	4,4
76.	Most	4,46
75.	Karviná	5,41
74. – 73.	Ostrava	5,95
74. – 73.	Sokolov	5,95

Tabulka 20: Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti s životním prostředím dotazníkového průzkumu Cantrilově škále. Pro lepší přehled umístění okresů v kvalitě života, v pocitu štěstí a v kvalitě místa jsou zde tabulky s okresy, které se umístily na nejlepším a nejhorším místě.

Nejpozitivnější výsledky v kvalitě života, v pocitu štěstí i v kvalitě místa je v okrese Jičín. Dobrá kvalita života a pocit štěstí, může být v Jičíně opravdu způsobená kvalitou místa, která je v Jičíně ze všech sedmdesáti sedmi okresů nejvyšší. Naprostým opakem je podle mého názoru Jindřichův Hradec, který propadl ve všech faktorech. Pokud bychom kvalitu života, pocit štěstí a kvalitu místa zprůměrovali u všech okresů, tak u Jičína bude nejvyšší hodnota a u Jindřichova Hradce naopak nejnižší. Kvalita místa, jak lze vidět, příliš kvalitu života nebo pocit štěstí neovlivňuje. Pro příklad bych uvedl Cheb. Subjektivní kvalita života je tam na nejvyšší úrovni ze všech okresů, pocit štěstí je na druhé nejvyšší úrovni. Ale kvalita místa se tam pohybuje na úrovni čtyřicátého pátého místa. Lze také vidět souvislost se spokojeností se zdravím a spokojenosti s životním prostředím – například v okrese Strakonice nebo Nový Jičín. To, že životní prostředí má výrazný vliv na zdraví, je velmi v současnosti skloňovanou skutečností. Právě proto bych chtěl zdůraznit důležitost životního prostředí v oboru kvality života.

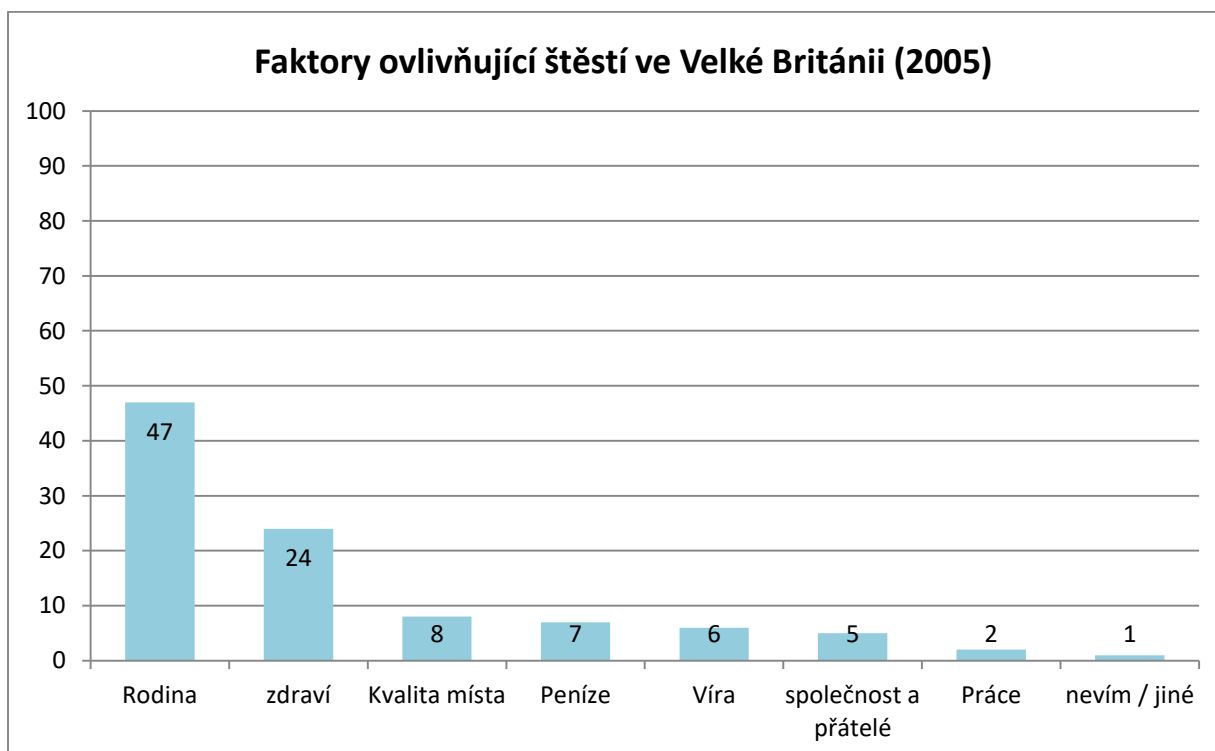
V další otázce jsem se zabýval tím, co je pro pocit štěstí nejdůležitější. V Cantrilově škále (od 0 do 10) měli respondenti uvést k vybraným hodnotám, co je dělá nejvíce šťastné. Pro pocit štěstí je dle respondentů nejdůležitější rodina. Těsně pod rodinou si respondenti nejvíce cení svého zdraví. Zdraví jistě výrazně ovlivňuje kvalitu života a fenomén štěstí. Dalšími výraznými hodnotami, které tvoří pocit štěstí, jsou svoboda a bezpečnost. Třemi „středními“ hodnotami, které respondenti určili jako důležité pro jejich štěstí, jsou životní prostředí, práce a sociální jistoty. Naopak ze všech vybraných hodnot jsou peníze na relativně nízké úrovni. Předposlední hodnotou ze všech vybraných hodnot je vzdělání. Je nutné si ovšem uvědomit, že vzdělání velmi výrazně ovlivňuje práci, která dopadla mnohem lépe jako hodnota. Poslední hodnotou je víra, té mnozí lidé přiřkli nejméně bodů. To by se dalo vysvětlit velkým počtem ateistů v České republice (Havlická, 2018).

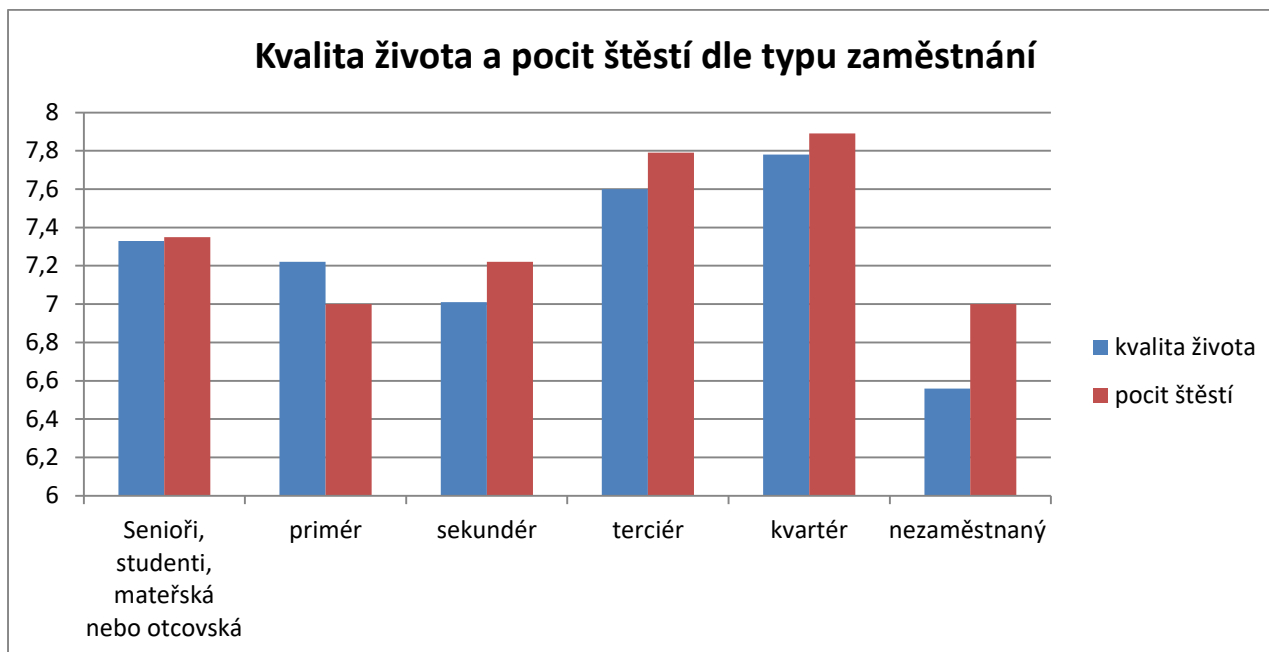

Obrázek 4: Indikátory, které lidé nejvíce potřebují ke štěstí dle dotazníkového průzkumu.

Podobný průzkum proběhl v roce 2005 pro britskou televizní stanici BBC, a který je zveřejněn v knize - *The Oxford handbook of happiness*. Průzkum odhalil, že nejvíce štěstí ovlivňuje též rodina a zdraví. Na tomto se oba výzkumy shodnou, i když jsou od sebe 13 - 14 let vzdáleny (David et al. 2013).

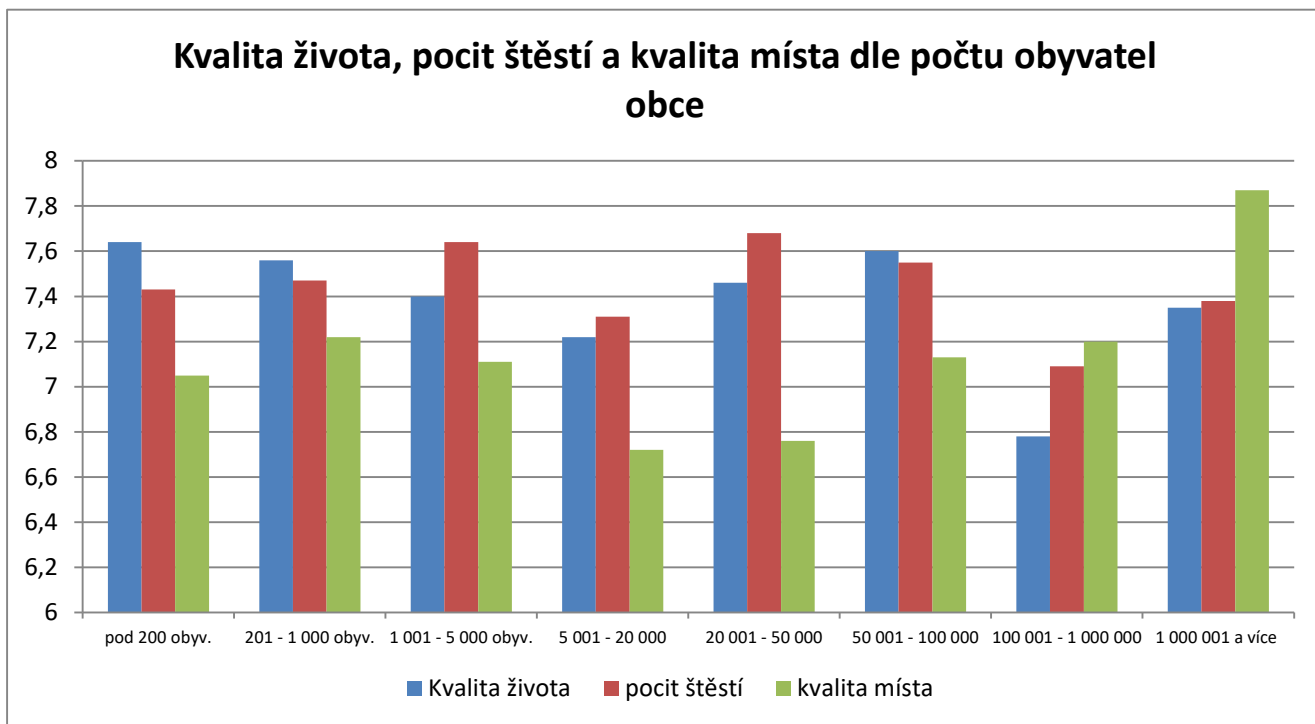
Obrázek 5: Faktory ovlivňující štěstí ve Velké Británii v roce 2005. Upraveno podle David et al. 2013.

Obrázek 6: Kvality života a pocit štěstí dle rozdělení v zaměstnanosti

Jak vidíme z grafu, tak zaměstnání se částečně podílí na kvalitě života a pocitu štěstí. Kromě priméru je pocit štěstí vždy vyšší než kvalita života. Nejspokojenější jsou lidé, kteří pracují v kvartéru, tedy profesionálnějších službách (učitel na VŠ, kardiochirurg atd.). Také díky povolání mají tyto lidé kvalitnější život a jsou šťastnější, jak nám obrázek č. 6 ukazuje. Nejmenší hodnotu kvality života má pochopitelně nezaměstnaný člověk. Ovšem štěstí nezaměstnaného člověka je podobně velké jako štěstí člověka pracujícího v priméru. Částečným důvodem může být určitě i fakt, že zemědělství se stává spíše fenoménem velkých firem a určitá nezanedbatelná část produkce je ze zahraničí. Se zemědělstvím souvisí i větší stres ze sucha či jiných klimatických jevů. Pokud by toto tvrzení bylo prokázáno, tak bychom mohli říci, že štěstí je spíše subjektivní povahy. Kvalita života je nižší v sekundéru než v priméru. To může způsobovat obvykle stejná pracovní náplň, která se každý den opakuje. Mnohem více jsou spokojenější lidé, kteří pracují v terciéru. To obvykle znamená práci s lidmi. Lze vidět, že tato práce je mnohem atraktivnější než práce v priméru a sekundéru. Takovou průměrnou hodnotu tvoří senioři, studenti a lidé na mateřské a otcovské dovolené. Jejich štěstí je určitě nejbližší k hodnotě jejich kvality života. Velkou většinu, jak už bylo zmíněno v kapitole o struktuře respondentů, tvoří studenti. Odůvodnil bych to tak, že zhodnocení kvality života se podle mého názoru vyvíjí až v pozdějším věku. O tomto rozdílu mezi štěstím a kvalitou života bude více informací v kapitole o syntéze zjištěných poznatků. V závěru tohoto grafu můžeme jednoznačně říci, že zaměstnání se výrazně podílí na

diferenciaci štěstí a kvality života. I přesto, že v předchozích grafech zaměstnání pro štěstí nehrálo výraznější roli.

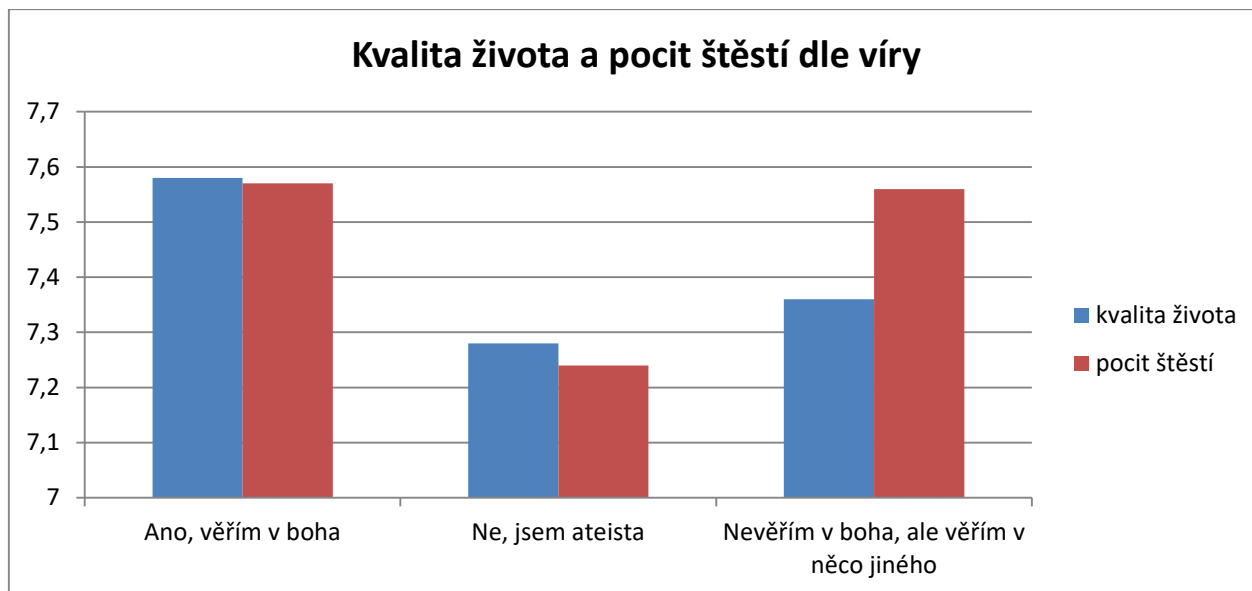
Obrázek 7: Rozložení kvality života, pocitu štěstí a kvality místa v obcích rozdělených dle počtu obyvatel.

Kvalita života, štěstí a i kvalita místa je jednoznačně ovlivněna velikostí sídla, ve kterém respondent žije. Kvalita života je nejvyšší v obcích, které mají pod 200 obyvatel. Jsou to tedy vesnice, ve kterých se žije nejlépe. To může být dáno několika faktory. Například lepším životním prostředím (životní prostředí částečně ovlivňuje i zdraví) nebo lepšími sociálními vztahy (lidé jsou si na vesnicích blíže). Kvalita života se od nejmenších obcí snižuje až do obyvatel obcí, které mají od 5 001 do 20 000 obyvatel. Zde dochází k nárůstu. Následuje ovšem u větších měst jako je například Brno, Ostrava a tak dále k většímu snížení kvality života. Dokonce má tento typ obce nejmenší kvalitu života i nejmenší pocit štěstí. Následuje obyvatelstvo obce, které má více jak jeden milión obyvatel, které je v České republice zastoupeno pouze Prahou.

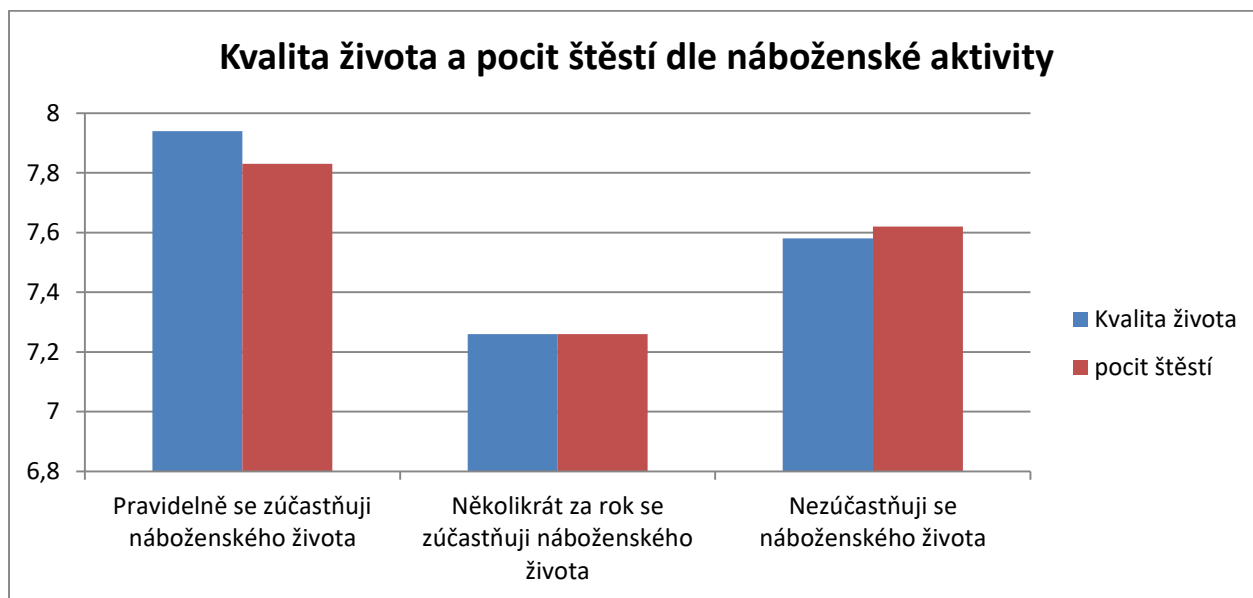
Pocit štěstí má téměř opačný průběh než kvalita života. Od nejmenších obcí stoupá po obec s obyvatelstvem 5 001 – 20 000, zde výrazně pocit štěstí klesá. Od obce s obyvatelstvem 20 001 – 50 000 pocit štěstí roste a nadále má opět regresivní charakter. U Prahy pocit štěstí mírně stoupá.

Asi nejzajímavější je na obrázku č. 7 kvalita místa. Ta je nejnižší v obcích s obyvatelstvem od 5 001 do 20 000 a s obyvatelstvem od 20 001 do 50 000 obyvatel. Nejvyšší kvalita místa je v Praze, kde je kvalita místa o mnoho vyšší, než je v jiných obcích a

zároveň zde převyšuje pocit štěstí s kvalitou života. Kvalita místa je též vyšší ve větších vesnicích, nikoli v těch nejmenších a zároveň je vyšší ve větších městech. Kvalita místa má také odlišnější hodnoty od kvality života a pocitu štěstí než tyto dvě hodnoty samy navzájem. Proto bych učinil závěr, že kvalita místa nemá na subjektivní dimenzi kvality života nebo pocitu štěstí výraznější vliv.

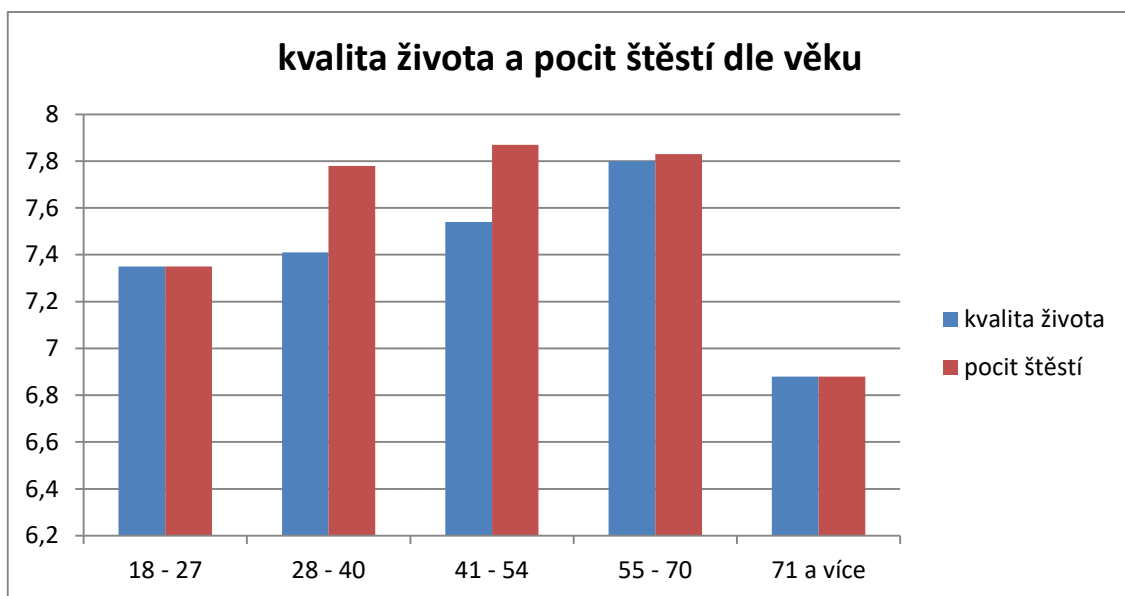
Obrázek 8: Kvalita života a pocit štěstí dle víry.

Obrázek 9: Kvalita života a pocit štěstí dle aktivity náboženského života

Další graf se věnuje vztahu spokojenosti k náboženskému životu. Z grafu vyplývá, že věřící lidé jsou spokojenější než ateisté. Míra kvality života a štěstí se u věřících příliš neliší. Vysoký rozdíl mezi pocitem štěstí a kvalitou života mají lidé, kteří nevěří v boha, ale věří

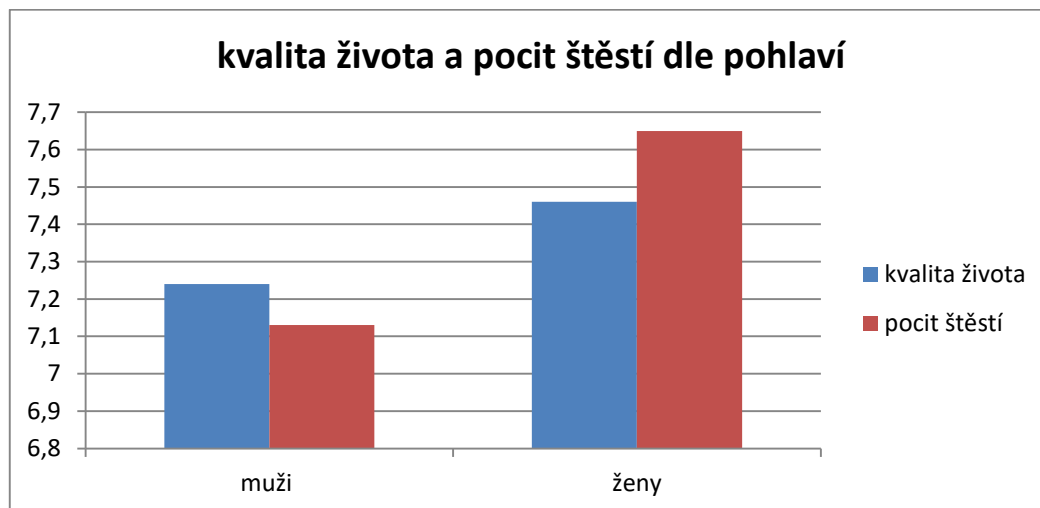
v něco jiného (jako je například příroda nebo osud). Pocit štěstí těchto lidí je podobně vysoký jako u věřících lidí. Naopak, ale jejich kvalita života je na nižší úrovni. Věřící lidé, kteří se pravidelně zúčastňují náboženského života (jako mší, náboženských rituálů atd.), jsou spokojenější než lidé, kteří se zúčastňují jen několikrát za rok nebo se vůbec nezúčastňují náboženského života. Lidé, jenž se zúčastňují náboženského života několikrát za rok, jsou méně spokojenější než lidé, kteří se nezúčastňují vůbec náboženského života. Lidé, kteří se nezúčastňují náboženského života, mají pravděpodobně víru na menší hodnotové úrovni než ti, co se zúčastňují. Ti, kteří se náboženského života účastní několikrát za rok, jsou nespokojeni se svým životem mnohem více, to může být způsobeno tím, že lidé na tyto náboženské aktivity nemají moc čas.

Obrázek 10: Kvalita života a pocit štěstí dle věku

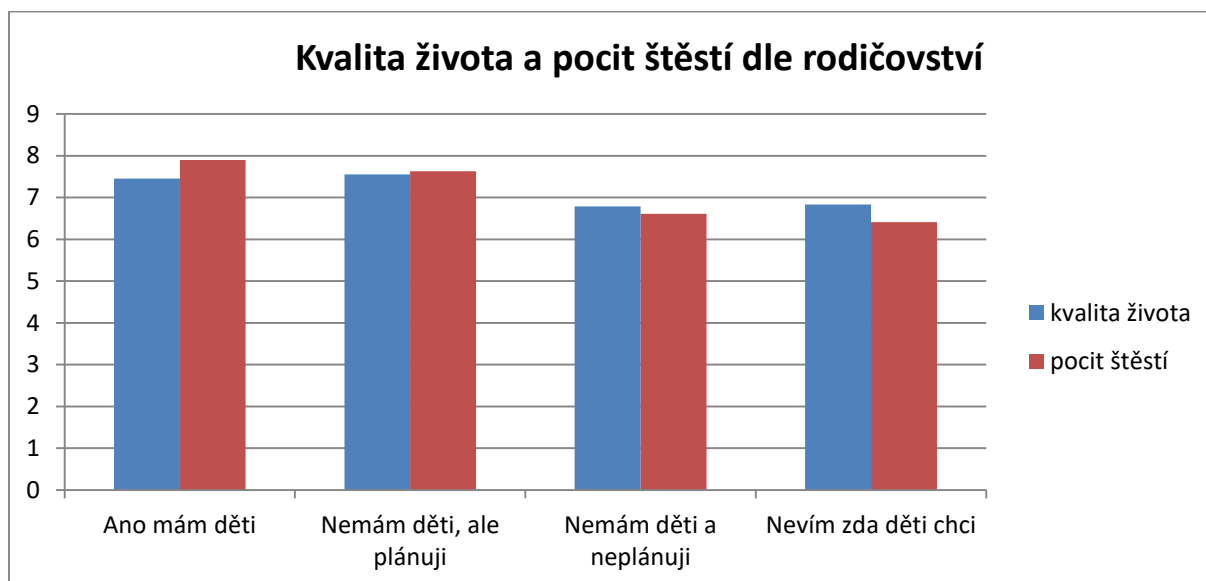
Kvalita života a pocit štěstí dle věku se také značně liší. Nejméně spokojení se svým životem jsou lidé, jež mají více než 71 let. Je nutné upozornit, že dotazníkového šetření se účastnilo relativně málo lidí nad 71 let, proto mohou být hodnoty značně zkreslené. Kvalita života je stejná jako pocit štěstí u lidí nad 71 let a u lidí, kterým je méně než 27 let a více jak 18 let. Navíc jsou tyto dvě skupiny nejméně spokojené. U starších lidí to může být důsledkem zdravotního stavu a života bez širšího výhledu na budoucnost. Naopak u mladších lidí to může být způsobeno značnými počátečními problémy v životě jako je finanční situace, velké nároky od vysoké školy atd. Svůj pocit štěstí nejlépe hodnotí lidé ve 41 – 54 letech a nejvyšší kvalitu života mají podle průzkumu lidé, kterým je nad 55 let a méně než 70 let. Tato spokojenost je způsobena podle mého názoru například vidinou důchodu, rozšířením rodiny (například o vnoučata) nebo odchod dětí z domu (ve smyslu, že lidé mají následně více času

sami pro sebe nebo pro svůj partnerský vztah). Každopádně dotazník potvrzuje myšlenku, o které se zmiňuje již zmíněný Haidt, že životní spokojenosti s věkem mírně stoupá, a to až do 65 let a podle některých studií až do vyššího věku (Haidt, 2014, s. 117). Můžeme tedy říci, že věk má též jistou roli na kvalitu života a pocit štěstí lidí nejen v České republice, ale i po celém světě. Spokojenost ochabuje až při vyšším věku lidí.

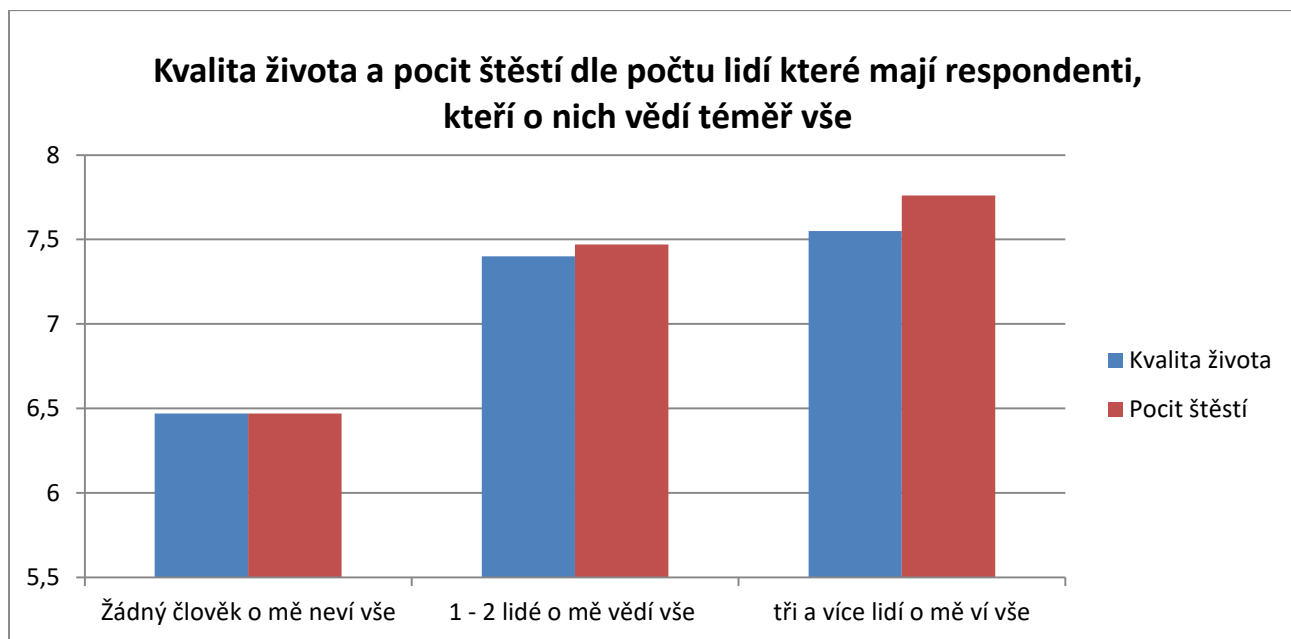
Obrázek 11: Kvalita života a pocit štěstí dle pohlaví

Rozdíly v kvalitě života a pocitu štěstí se liší i podle genderu. Ženy přibližně o 0,2 bodů hodnotí svou kvalitu života výše. Podle mého názoru je to ovšem spíše zanedbatelná hodnota, abychom z ní vyvozovali širší závěry. Rozdíl mezi pocitem štěstí je větší mezi ženami a muži, a to zhruba o 0,4 bodů.

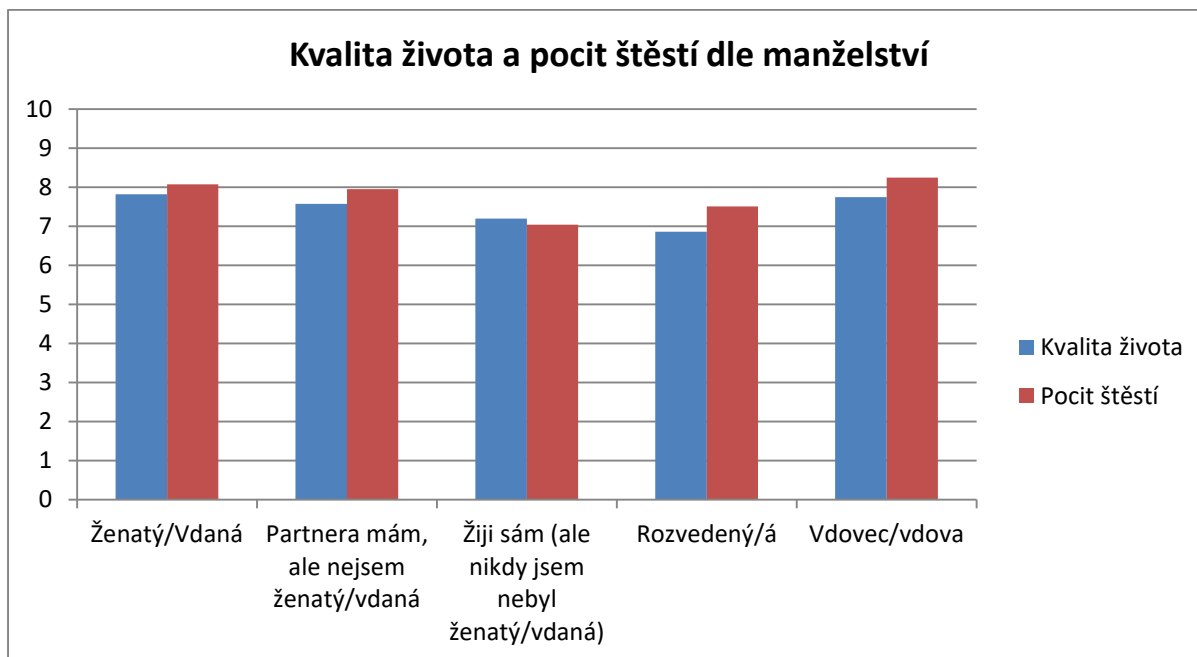
Obrázek 12: Kvalita života a pocit štěstí dle rodičovství

Lze vidět, že lidé, kteří mají děti nebo je plánují, jsou spokojenější ve svém životě než ti, kteří děti nemají a ještě nemají ujasněné, zda dítě vůbec chtějí. Pocit štěstí je u lidí s dětmi nebo u lidí, kteří děti plánují, větší než kvalita života naopak u lidí, kteří nechtějí dítě, je pocit štěstí nižší než kvalita života. Lidé co mají dítě, mohou být v současnosti spokojenější subjektivně, proto míru štěstí hodnotí výše než celkovou kvalitu svého života. Lidé, kteří nevědí, zda dítě chtějí, jsou pravděpodobně mladí, a jak už bylo v předchozím grafu zhodnoceno, částečně i to ovlivňuje kvalitu života a pocit štěstí.

Obrázek 13: Kvalita života a pocit štěstí dle počtu lidí, které mají respondenti, kteří o nich vědí téměř vše.

Jasný důkaz, že sociální vztahy kvalitu života a pocit štěstí výrazně ovlivňují, nám ukazuje graf číslo 13. Lidé, kteří mají vyšší počet známých lidí, kteří o nich vědí téměř vše, jsou mnohem spokojenější než lidé, kteří nikoho nemají. Souvisí to především s důvěrou a zároveň s pocitem, že se svými starostmi se lidé mohou svěřit, což je spíše subjektivnější dimenze, to také vysvětluje proč je pocit štěstí vyšší než kvalita života. Lidé, kteří nemají žádného člověka, kterému by se mohli svěřit, mají kvalitu života a pocit štěstí na nízké úrovni a to v relativně vysokém rozdílu.

Obrázek 14: Kvalita života a pocit štěstí dle manželství

Lidé, jenž jsou rozvedení tak mají průměrně nejnižší kvalitu života, ovšem štěstí mají na vyšší úrovni než lidé, kteří žijí sami. Nejvyšší hodnotu kvality života má člověk, který/á je ženatý/vdaná. Velmi vysokou hodnotu mají také lidé, jenž ovdověli. Je otázkou dalšího výzkumu, ověřit tento závěr zda se prokáže a pokud ano, tak ho vysvětlit a popsat.

4.5. Geografická analýza

Ke geografické analýze patří mapy. Lze z nich zpozorovat širší prostorové souvislosti. Při srovnání můžeme dojít k zajímavým výsledkům, které z tabulek nevyčteme.

Primárním cílem této práce je objasnit rozdíl mezi vnímáním kvality života a pocitem štěstí. Pokud srovnáme mapu kvality života v okresech ČR a pocitu štěstí v okresech ČR, dojdeme k závěru, že kvalita života není to samé jako pocit štěstí. Některé oblasti vykazují ovšem velmi podobné výsledky (Cheb, Praha-východ, Jindřichův Hradec nebo Břeclav). Více je ovšem oblastí, které se liší. Lze vidět, že pocit štěstí je více geograficky heterogenní v geografickém prostoru. Kdežto kvalita života je rozmístěna v ucelenějších oblastech, které spolu mají širší souvislosti. Z toho lze vyvodit, že štěstí je spíše součástí subjektivní dimenze. Kvalita života je spíše založena na objektivní dimenzi, kterou lze měřit indikátory.

5. Syntéza zjištěných poznatků

5.1. Analýza výsledků dotazníkového šetření

Mezi kvalitou života a štěstím je rozdíl. U sumárních výsledků v tabulce číslo 23 (v příloze), lze vidět, že ve všech okresech (s výjimkou Rychnova nad Kněžnou) se hodnota kvality života a hodnota pocitu štěstí liší. Některé rozdíly v hodnotách jsou vysoké jako například v okresech Český Krumlov nebo Uherské Hradiště.

Vyšší kvalita života je podle výsledku respondentů soustředěna převážně v severovýchodní části Čech a v částech severní Moravy. Především to jsou kraje Královéhradecký, Pardubický a Olomoucký. Naopak nižší hodnoty kvality života jsou zastoupeny v Ústeckém a Plzeňském kraji. Zarážející je, že okresy s nejvyšší kvalitou života jsou od sebe prostorově vzdáleny (Cheb, Břeclav, Praha-východ, Hradec Králové). Často bývá kvalita života nižší ve větších městech, jako je Brno, Ostrava, Ústí nad Labem, Liberec, Plzeň i Jihlava. V okolí větších měst bývá mnohem vyšší kvalita života (Brno-venkov, Praha-východ, Děčín, Jablonec nad Nisou atd.). Částečně to může být i životním prostředím. Životní prostředí bývá lepší například v oblastech mimo města. Podobně je to i s pocitem bezpečí, který je též spíše v menších městech než ve větších.

Jak už jsem zmínil, pocit štěstí je prostorově více diferenciovaný než kvalita života. Oblasti s vysokým pocitem štěstí jsou od sebe též vzdáleny, ale jsou od sebe vzdáleny i oblasti s nižším pocitem štěstí.

Kvalita místa jako vyjádření spokojenosti s místem bydliště s kvalitou života a pocitem štěstí nesouvisí v širší míře, ale určitě tam vzájemné souvislosti existují. Jsou oblasti, kde je vzájemná podoba s kvalitou života (jako Karlovarský kraj, Olomoucký kraj atd.) mnohem větší než pocit štěstí. Kvalita místa tedy spíše ovlivňuje objektivní dimenzi než dimenzi subjektivní. Lze vidět, že u okresů, kde je kvalita života vysoká a zároveň nízká, je spojení s kvalitou místa bližší.

Lze vidět, že je též silná korelace pocitu bezpečí s kvalitou života a o něco méně se štěstím. Pocit bezpečí jak byl v dotazníkovém šetření uveden jako jeden ze tří primárních potřeb²² k pocitu štěstí, hraje v tomto oboru důležitou roli. Silný pocit bezpečí je opět na severovýchodě Čech (Královéhradecký a Pardubický kraj) a na jihozápadní Moravě. Nejnižší pocit bezpečí je v Čechách, na rozdíl od Moravy a Slezska, kde mají hodnoty vyrovnanější charakter. V pocitu bezpečí mají hodnoty silnější prostorovou návaznost (jsou spíše u sebe).

Spokojenost se zdravím se vyskytuje spíše v menších okresních městech (jako jsou

---

²² Spolu s rodinou a zdravím.

Rokycany, Mělník, Prostějov nebo Semily). A naopak ve větších městech je spokojenost menší (jako je Brno, Plzeň, Liberec nebo Ostrava). Respondenti vyjádřili, že zdraví je pro ně druhá (po rodině) nejdůležitější hodnota pro pocit štěstí, z geografické lokace přesto vyplývá málo souvislostí se štěstím i s kvalitou života, byť v určité míře tam lze vidět podobnosti (jako Cheb, Břeclav, Nový Jičín atd.). Hodnoty spokojenosti se zdravím se koncentrují převážně na Moravě a na západní straně Čech. Nejméně jsou hodnoty koncentrované ve středních až jižních Čechách.

Hodnota důvěry lidí je relativně velmi malá. Důvěra se více kumuluje ve větších městech (jako je Praha nebo Brno). Nejnížší hodnoty jsou na západě Moravy a na severu Čech. Podobně jako spokojenost se zdravím, je i důvěra velmi prostorově odlišná, nevykazujíc žádné geografické souvislosti.

Naopak spokojenost se životním prostředím je relativně velká. Navíc je prostorově velmi sjednocená a velmi rovnoměrně nejen rozmístěná, ale rovnoměrné jsou i hodnoty, které jsou v jednotlivých okresech. Spokojenost se životním prostředím je nejmenší v severních Čechách, na jihovýchodě středních Čech a na východě Slezska. Nejvyšší spokojenost je v přírodních oblastech (Klatovy, Jeseník...), nejnižší se naopak koncentruje ve větších městech (Praha, Liberec, Brno, Ostrava, Ústí nad Labem, Karlovy Vary atd.). Z mapy je těžké vyčíst, zda má životní prostředí výrazný vliv na kvalitu života a štěstí. Jak dokazují ovšem číselné hodnoty, tak životní prostředí nejvíce působí na kvalitu místa, jejíž hodnoty jsou velmi podobné. Můžeme tedy říci, že pokud bychom chtěli konceptualizovat kvalitu místa, tak jednoznačně jednou z domén by muselo být životní prostředí. Životní prostředí je tedy jedním z nejdůležitějších geografických jevů, které mohou mít vliv na spokojenost lidí, proto je potřeba v širším zájmu apelovat na jeho ochranu.

Důležité je si uvědomit, jaký vliv mají hodnoty z dotazníkového šetření (kvalita života, pocit štěstí, kvalita místa, spokojenost se zdravím, pocit bezpečí, spokojenost se životním prostředím a vzájemná důvěra) pro spokojený život. Pokud všechny tyto hodnoty zprůměrujeme, tak nám vyjdou okresy, ve kterých žijí „nejspokojenější“ obyvatelé. Mezi „nejspokojenější“ okresy patří:

Okresy s nejvyšší hodnotou „spokojenosti“

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
1.	Nový Jičín	8,05
2.	Hradec Králové	7,90
3.	Kroměříž	7,89
4. – 5.	Chrudim	7,88
5. – 5.	Rychnov nad Kněžnou	7,88

Tabulka 21: Okresy s nejvyšší hodnotou „spokojenosti“

Naopak k nejméně „spokojeným“ patří okresy:

Okresy s nejvyšší hodnotou „spokojenosti“

Pořadí	Okresy	Hodnota kvality místa
1.	Most	5,88
2.	Ústí nad Labem	6,26
3.	Karviná	6,66
4.	Kolín	6,67
5. – 6.	Tachov	6,77
5. – 6.	Ostrava	6,77

Tabulka 22: Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti

Pokud výsledky srovnáme s vyjádřením kvality života a s pocitem štěstí z tabulek na str. 39, tak uvidíme, že okresy si nejsou ve většině případů podobné. Více hodnoty koreluje s vyjádřením kvality života (v tabulkách kvality života je například Hradec Králové nebo Ústí nad Labem).

Pořadí	Okres	Hodnota
1.	Nový Jičín	8,05
2.	Hradec Králové	7,90
3.	Kroměříž	7,89
4. – 5.	Rychnov nad K.	7,88
4. – 5.	Chrudim	7,88
6.	Třebíč	7,87
7. – 8.	Cheb	7,85
7. – 8.	Olomouc	7,85
9.	Semily	7,81
10.	Břeclav	7,80
11.	Jičín	7,79
12.	Benešov	7,73
13.	České Budějovice	7,72
14.	Jeseník	7,69
15.	Náchod	7,68
16.	Jablonec nad N.	7,63
17.	Bruntál	7,62
18. – 19.	Praha-východ	7,59
18. – 19.	Strakonice	7,59
20.	Praha – západ	7,58
21.	Blansko	7,57
22. – 23.	Prachatice	7,53
22. – 23.	Uherské Hradiště	7,53
24. – 25.	Přerov	7,51
24. – 25.	Zlín	7,51
26.	Rokycany	7,50
27.	Ústí nad Orlicí	7,49
28.	Tábor	7,45
29. – 30.	Plzeň-sever	7,43
29. – 30.	Svitavy	7,43
31.	Pardubice	7,42
32.	Beroun	7,41

33.	Chomutov	7,40
34.	Havlíčkův Brod	7,38
35.	Klatovy	7,37
36.	Kutná Hora	7,36
37. – 39.	Frýdek-Místek	7,35
37. – 39.	Trutnov	7,35
37. – 39.	Žďár nad Sázavou	7,35
40.	Vsetín	7,34
41.	Brno – venkov	7,33
42.	Praha	7,32
43. – 46.	Kladno	7,31
43. – 46.	Plzeň	7,31
43. – 46.	Plzeň-jih	7,31
43. – 46.	Rakovník	7,31
47. – 49.	Domažlice	7,30
47. – 49.	Nymburk	7,30
47. – 49.	Příbram	7,30
50.	Prostějov	7,29
51. – 53.	Brno	7,26
51. – 53.	Mělník	7,26
51. – 53.	Znojmo	7,26
54.	Karlovy Vary	7,25
55. – 56.	Opava	7,24
55. – 56.	Písek	7,24
57. – 58.	Šumperk	7,21
57. – 58.	Vyškov	7,21
59.	Litoměřice	7,19
60.	Český Krumlov	7,17
61.	Mladá Boleslav	7,15
62.	Hodonín	7,12
63.	Pelhřimov	7,11
64.	Louny	7,04
65.	Jihlava	7,03
66.	Česká Lípa	7,02
67.	Děčín	7,01
68.	Teplice	6,99
69.	Liberec	6,96
70.	Sokolov	6,87
71.	Jindřichův Hradec	6,82
72. – 73.	Ostrava	6,77
72. – 73.	Tachov	6,77
74.	Kolín	6,67
75.	Karviná	6,66
76.	Ústí nad Labem	6,26
77.	Most	5,88

Tabulka 23: Zprůměrované hodnoty kvality života, pocitu štěstí, kvality místa, spokojenosti se zdravím, spokojenosti s životním prostředím, pocitu bezpečí a vzájemné důvěry jako komplex „spokojenosti“.

Touto jednoduchou konceptualizací lze částečně dokázat, že hodnoty, které sami respondenti uvedli jako důležité,²³ částečně skládají kvalitu života, která je tím pádem blíže k objektivnější dimenzi a nikoliv pocit štěstí, který je tím pádem subjektivnější dimenze.²⁴ Pokud bychom použili více hodnot, které jsou pro člověka důležité, tak by výsledky byly pravděpodobně přesnější.

„Nejspokojenější“ lidé žijí v oblastech východních Čech a v oblastech severní Moravy. Naopak nejméně „spokojení“ lidé, žijí v okresech, kde převažuje silná průmyslová výroba. Velmi často se také mezi nejméně „spokojenými“ okresy objevují příhraniční oblasti (Most, Ústí nad Labem, Karviná, Ostrava, Tachov atd.). Kromě okresů, které skončily na posledním místě se sumárními výsledky jednotlivých okresů, příliš neliší.

5.2. Vztah kvality života a štěstí

Vysvětlit jaký je vztah kvality života a štěstí je stěžejním cílem této práce. Veenhoven tvrdí, že celkové štěstí vyjadřuje, do jaké míry posuzují jednotlivci svou kvalitu života jako příznivou (Hotová, 2014, s. 42). Jeho tvrzení říká, že lidé, kteří ve škále od 0 do 10, kde 0 znamená – moje kvalita života je špatná a 10 – moje kvalita života je skvělá, tak štěstí je nejvyšší úroveň kvality života, tedy v tomto případě jsou to nejvyšší stupně škály.²⁵ Lidé, kteří jsou tedy šťastní, mají kvalitu života na nejvyšší úrovni a lidé, kteří nejsou šťastní, mají kvalitu života na nízké úrovni. Ovšem jedna věc na takový závěr příliš neseďí. Musíme si uvědomit i některé jiné dimenze než prostor nebo hodnoty. V tomto ohledu nám nejvíce může pomoci geografie času (geography of time). Svět má dva důležité komponenty – prostor a čas, v jednom pojmu časoprostor. Nemůžeme brát sociologický koncept, který měří „lidskou spokojenost“ pouze prostorově, ale přenést ho i do časového horizontu. Pocity se lidem každou vteřinu mění a tím i jejich štěstí s kvalitou života. Veenhovenově definici neseďí jedna věc – právě časový údaj. Pokud bychom našli člověka, kterému v současné chvíli zemřel například domácí mazlíček, jednoznačně by uvedl, že v současnosti není šťastný. To ovšem neznamená, že jeho kvalita života je špatná. Právě v tomto ohledu kvalita života a štěstí může mít jinou hodnotu. Nejdůležitějším komponentem je tedy v této problematice čas. Lidé mohou při dotázání, zda jsou šťastní, myslet na jinou časovou rovinu než při dotázání na kvalitu života. Domnívám se, že štěstí je hodnoceno přítomnou rovinou (zamyšlení se nad svým současným stavem jak se cítím). Naopak při dotázání na kvalitu života může vzniknout myšlenka na zhodnocení svého života a na jeho reflexi. Haidt též tvrdí, že lidé hodnotí svůj

---

²³ Je zde absence rodiny nahrazená důvěrou

²⁴ Samozřejmě část kvality života se skládá ze subjektivní dimenze, které můžeme nazvat štěstí.

²⁵ Je těžké říci hranici spokojenosti kvantifikovaným údajem.

aktuální stav podle toho, zda je lepší nebo horší než stav, na který byli zvyklí dříve (Haidt, 2014, s. 113). To potvrzuje i dotazníkové šetření, které jsem v této práci udělal. Konkrétně výsledky spokojenosti se životem dle věku a zaměstnanosti. Kde je rozdíl mezi štěstím a kvalitou života u studentů nejmenší, naopak u starších lidí je tento rozdíl nejpestřejší. Je otázkou budoucích výzkumů tuto hypotézu potvrdit nebo vyvrátit. Tereza Hotová ve své diplomové práci, která se zabývá geografii štěstí, též přichází s podobným závěrem – a to s tím, že štěstí je okamžitá hodnota kvality života (Hotová, 2015, s. 40). Jednoznačná je ovšem jedna věc a to, že štěstí a kvalita života není jedno a to samé. Při dotazníkovém šetření lidé na hodnotu jejich štěstí a hodnotu jejich kvality života odpovídali jinak.

Je tedy jasné, že štěstí a kvalita života jsou něco jiného. A samozřejmě pokud máme jiné hodnoty, jiná měření, tak také musí být jiná definice. Někteří vědci už rozdíl v terminologii dělají. Například podle některých vědců se pojem štěstí nepoužívá pro pozitivní pocity, protože je to nedostatečné, vzhledem k několika kladným konstrukcím, které jsou jako pozitivní pocity zahrnuty. Taková široká užití jsou lépe zastoupena výrazem „subjektivní kvalita života“ (Alvarez, Bados a Pero in Cummins, 2013, s. 186). Hotová ještě zdůrazňuje, že štěstí na rozdíl od kvality života neobsahuje objektivní dimenzi (Hotová, 2015, s. 40). To by znamenalo, že štěstí nelze měřit objektivními indikátory a je to pouze subjektivní problém. Pokud je štěstí pouze subjektivního rázu, též to znamená, že ukotvit definici štěstí je mnohem obtížnější než definici kvality života, protože to pro každého člověka znamená něco jiného, jelikož subjektivní pocity, hodnoty a pomyslnou škálu štěstí má každý člověk jinou. Když se zamyslíme nad tím, že štěstí by mělo být jen v subjektivním rámci, tak tento rámec nám tvoří určité pocity, jež mohou být vytvořené na základě objektivních jevů. Takže si dovolím s Hotovou nesouhlasit a trochu pozměnit její závěry. Štěstí se podle mého názoru skládá ze subjektivní dimenze, která může být v některých situacích zapříčiněna objektivními jevy, jež lze změřit. Nutné je, aby tyto objektivní jevy, které mohou (ale nemusí) způsobovat subjektivní stav, navazovaly na přítomný čas. Příklad objektivního jevu, který může způsobit subjektivní pocit štěstí, je například fotbalový zápas.²⁶ Pokud v určitý okamžik vyhraje fotbalový tým z města X proti fotbalovému týmu z města Y, tak v přítomný moment budou šťastnější lidé z města X než lidé z města Y. Nebo jiný příklad – například sexuální aktivita. Jak již byl zmíněn Kahnemanův výzkum o měření štěstí v Texasu, jehož výsledky byly, že ženy jsou nejvíce šťastné při sexu (Hotová, 2014, s. 46), je

---

²⁶ Je to pouze příklad na lepší představu o měření štěstí založený na objektivním jevu, ze kterého by šel udělat indikátor štěstí.

velmi dobrou ukázkou, jak by šlo štěstí změřit nebo spíše porovnat²⁷ stejně jako příklad s fotbalovým zápasem. Místo X, kde bude určité místo se spíše mladými lidmi (například vysokoškolské koleje atd.) a místo Y, kde bude naopak místo se spíše staršími lidmi (domov důchodců atd.). Pokud vezmeme Kahnemanův výzkum vážně, že při sexu jsou lidé nejšťastnější, logicky budou obvykle kolem večera šťastnější mladší lidé z místa X než starší lidé z místa Y. Znamená to tedy, že subjektivní pocit štěstí, ovšem založený na objektivním jevu, který lze změřit a porovnat s určitými „vybranými“ jinými lidmi či místy, bude odlišný a lze ho změřit. K tomu bych přidal ještě již zmíněné biologické metody, o kterých byla řeč v minulých kapitolách. Závěr tedy zní, že štěstí lze měřit i jinými způsoby než dotazníkovou metodou. To je ovšem pravděpodobně mnohem přesnější, než kdyby někdo sestavil objektivní indikátory ke štěstí, jelikož spíše shrnují kvalitu života než pocit štěstí. V závěru je ovšem nutné zdůraznit, že štěstí i tak je spíše zastoupeno subjektivní dimenzí, která dotváří kvalitu života. Štěstí je tedy součástí kvality života.

5.3. Shrnutí výsledků

U hypotéz, které jsem si stanovil v úvodu práce, je nyní potřebné potvrdit či vyvrátit jejich platnost:

1. **Mezi štěstím a kvalitou života je rozdíl** – ano, hypotéza platí. Dotazníkové šetření dokázalo, že otázka na pocit štěstí má jiné číselné vyjádření než kvalita života. Pokud má kvalita života a pocit štěstí rozdílné odpovědi, zároveň to znamená, že obojí znamená něco jiného. Zároveň, je rozdíl ve vnímání času.
2. **Pocit štěstí ovlivňují především zdraví, rodina a bezpečnost** – ano, tato hypotéza se též potvrdila, jen v jiném pořadí a ještě k tomu tam přibyla svoboda. Správné pořadí hodnot je – rodina, zdraví, svoboda a bezpečnost. Následují životní prostředí, práce, sociální jistoty, peníze, vzdělání a nejmenší vliv má víra.
3. **Nejhorší pocit štěstí a kvalita života je v místech, kde je nízká kvalita místa a zároveň nejlepší pocit štěstí a kvalita života je v místech, kde je vysoká kvalita místa** – hypotéza se nepotvrdila. Ukázalo se, že kvalita místa nemá takovou souvislost s kvalitou života ani pocitem štěstí, dle mapy z dotazníkového průzkumu. Kvalita místa však ovlivňuje kvalitu života.

---

²⁷ Porovnávací metodou se štěstí nezměří absolutně, lze ho ovšem vyčíslit porovnáním s jiným místem či subjektem.

4. **Věřící lidé jsou spokojenější než ateisté** – ano tato hypotéza se potvrdila. Věřící lidé jsou o poměrně vysokou hodnotu spokojenější se svým životem než ateisté i z pohledu kvality života i z pohledu štěstí. Hypotézu potvrzuje i Krivohlavý (2013).
5. **Nejhorší pocit štěstí a kvalita života budou v Ústeckém a Moravskoslezském kraji** – hypotéza se potvrdila částečně. Ústecký kraj je podle dotazníkového šetření mnohem „nespokojenější“ než Moravskoslezský. To potvrzuje i výzkum Klobučníka a Murgaše (2014). Nejmenší hodnotu pocitu štěstí má však Zlínský kraj a nejmenší hodnotu kvality života má kraj Plzeňský. Ústecký a Moravskoslezský kraj je však v horší polovině výzkumu. V závěrečné tabulce „spokojenosti“ lidí v okresech, jsou okresy Ústeckého kraje na posledních místech v tabulce.
6. **Nejlepší pocit štěstí a kvalita života budou v okrese Hlavní město Praha** – Tato hypotéza se nepotvrdila. Ze všech okresů skončila Praha v kvalitě života i v pocitu štěstí na průměrném místě. Nejlepší kvalita života je v okresech Cheb, Břeclav a Praha-východ. Nejlepší pocit štěstí je v okresech – Břeclav, Cheb a České Budějovice.

6. Didaktický rozměr kvality života a štěstí

Didaktický rozměr studia štěstí a kvality života lze aplikovat do vzdělávacího systému. Vzdělávací systém vychovává a vzdělává budoucí generace, které svůj život budou vnímat s určitými svými hodnotami. Tyto hodnoty jsou důležitou součástí každého občana a právě vzdělávací zařízení tyto hodnoty dále rozvíjejí. Například apel a budování vztahu k demokracii a svobodě, životnímu prostředí, sociálním vztahům nebo celoživotnímu vzdělávání, mohou výrazně ovlivnit budoucí společnost a budováním těchto hodnot dojde ke zlepšení kvality života a s tím spojeného pocitu štěstí.

Štěstí a kvalita života mohou být zapojeny do rámcových vzdělávacích plánů (RVP) mnoha předmětů. Samozřejmě to může být zapojeno do zeměpisu, který mapuje prostorovou diferenciaci štěstí a kvality života. Z této analýzy žák může rozvíjet své myšlení. Například proč jsou lidé spokojenější na místě X než na místě Y. Tím by docházelo ke spojování mnoha témat, o kterých se v současné geografii mluví (například bezpečnost, geografie zdraví, politická geografie atd.). Dalšími předměty, do kterých by koncept kvality života a fenomén štěstí šel zakotvit, jsou občanská výchova nebo společenské vědy, ve kterých by žák kvalitu života mohl považovat jako ideál lidské společnosti, jenž je třeba podporovat a rozvíjet. Samozřejmě lze kvalitu života a štěstí spojit i s dějepísem, především v oblasti diskuze moderních dějin o historickém vývoji kvality života lidí, spojené s demokratickými, ekonomickými a sociálními faktory a režimy. Spojením s historií by došlo k prohlubování znalostí o různých režimech, obdobích a lidských hodnotách, které se v minulosti často měnily.

Mezi vědci panuje přesvědčení, že je potřeba změnit směřování ve vzdělávání a zaměřit se především na orientaci ve vlastním životě. Kritizuje, že se žáci v současném školském systému (téměř po celém světě), dozvědí mnoho faktografických informací o světě, ale málo informací o sobě. Podle něj může narušená schopnost orientace se ve vlastním životě vést ke zdůraznění negativních vlivů, jež nebudou rozpoznány a vedou k nezanedbatelnému snížení osobní pohody (Popovic in Hotová, 2015, s. 13).

Závěr

Snažil jsem se popsat rozdíl mezi kvalitou života a štěstím. Zjistil jsem, že štěstí je součástí kvality života jako subjektivní část a jako komponenta přítomnosti. Mezi další zásadní rozdíly v geografickém hledisku lze zařadit to, že štěstí je méně vázané na místo, kdežto kvalita života je více vázána na logické prostorové souvislosti. To dokazuje mapa pocitu štěstí, která ukazuje, že štěstí je mnohem více prostorově rozptýlenější než kvalita života. Dále jsem zařadil pocit štěstí do kompetence výzkumu geografie času. Uvedl jsem měření kvality života a štěstí v České republice i ve světě a uvedl výsledky a umístění České republiky, která si v porovnání s ostatními zeměmi v různých žebříčcích nevede špatně. V dotazníkovém šetření, ve kterém se mi podařilo získat odpovědi od 1 356 respondentů napříč celou Českou republikou, jsem diferencoval kvalitu života a štěstí podle okresů České republiky. Dále jsem se zabýval tím, co dále ovlivňuje pocit štěstí a kvalitu života. V práci byly zaznamenány výsledky a analýza tohoto dotazníkového šetření. Například pořadí okresů v kvalitě života, pocitu štěstí, kvalitě místa, pocitu bezpečí, ve spokojenosti se zdravím, s životním prostředím a ve vzájemné důvěře lidí. Dále jsem interpretoval výsledky z geografického hlediska – to znamená především v rámci prostorového rozložení a prostorové diferenciaci spokojenosti. „Spokojenost“ jsem konceptualizoval sedmi doménami, které jsem zachytil v dotazníkovém šetření – kvalita života, pocit štěstí, kvalita místa, spokojenost se zdravím, pocit bezpečí, vzájemná důvěra (lze označit i jako sociální kapitál) a spokojenost se životním prostředím. Práce obsahuje výsledky cílů, které jsem si zadal jako primární úkoly. Výsledky zaznamenávají zajímavé zjištění, které lze v budoucnosti ještě využít pro další výzkumy. Dále je v práci mnoho potencionálních otázek či hypotéz, které mohou být v budoucích výzkumech analyzovány a které by přinesly další odpovědi o štěstí či kvalitě života, jenž mají v geografii velký potenciál stejně, jako v mnoha dalších vědách mezi které patří například – sociologie, historie, filosofie, ekonomie nebo psychologie. Náhled geografie je ovšem v bádání o kvalitě života unikátní, jelikož nám analyzuje prostorové uspořádání a vzájemné souvislosti.

Seznam zdrojů

- ANDRÁŠKO, I., 2016. *Kvalita Života v městách: východiská, přístupy, poznatky*. [online]. Brno: Masarykova univerzita. ISBN: 978-80-210-8269-4.
- ARISTOTELÉS, 2013. *Etika Nikomachova*. 4. nezměněné vyd. Praha: Rezek. ISBN 978-80-86207-35-3.
- *Australian Centre on Quality of Life: What is Quality of Life*, 2017. [online]. [vid. 21. 1. 2019]. Geelong, Victoria: Deakin University. Dostupné z: <http://www.acqol.com.au/about#what-is-quality-of-life>
- BALLAS, D., DORLING, D., 2013. The Geography of Happiness. In: David, S. A., BONIWELL, I., AYERS, A., C., THOMPSON, S., eds. *The Oxford handbook of happiness*. Oxford: Oxford University Press, s. 465 - 481. ISBN 978-0-19-955725-7.
- BRONES, A., 2018. *Žijme lagom: život v rovnováze na švédský způsob*. Praha: Mladá fronta. ISBN 978-80-204-4661-9.
- CUMMINS, R., A., 2013. Measuring Happiness and Subjective Well-being. In: DAVID, S., A., BONIWELL, I., AYERS, A., C., VITTESSØ, J., eds. *The Oxford handbook of happiness*. Oxford: Oxford University Press, s. 185 - 200. ISBN 978-0-19-955725-7.
- ČSÚ, 2016, [vid. 19. 3. 2019], dostupné z: <https://bit.ly/1RwtwFQ>
- ČSÚ, 2018. *Počet obyvatel v obcích* [online]. 30. 4. 2018. [vid. 25. 3. 2019]. ISBN: 978-80-250-2843-8. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61546986/13007218.pdf/1d52a859-3564-48e4-a816-45352d519a59?version=1.0>
- DAHL, R., A., 2001. *O demokracii: průvodce pro občany*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-422-2.
- DAVID, S., A., BONIWELL, I., AYERS, A., C., 2013. *The Oxford handbook of happiness*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-955725-7.
- DIVINOVÁ, J., 2017. Recept na štěstí? Vysoké daně. Čím vyšší, tím lepší, ukázala zpráva OSN. In: *IDNES* [online]. 3. 12. 2017 [vid. 16. 3. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/nejstastnejsi-zeme-hdp-osn-zprava-stesti.A171129_134507_eko-zahranicni_div
- EPIKÚROS, 1989. *O šťastném životě*. Bratislava: Pravda. ISBN 80-218-0013-5.
- ESIPOVA, N., RAY, J., FLEMING, J., PUGLIESE, A., 2018. Annex: Migrant Acceptance Index: Do Migrants Have Better Lives in Countries That Accept Them?. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2018* [online]. New York. [vid. 6. 3. 2019]. s. 160 – 167. ISBN 978-0-9968513-6-7. Dostupné z: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2018/WHR_web.pdf
- GREGORY, D., JOHNSTON, R., PRATT, G., WATTS, M. J., WHATMORE, S., eds. 2009. *The Dictionary of Human Geography*. 5 vyd. ed. Wiley-Blackwell, ISBN 978-1-4051-3287-9.
- HAIDT, J., 2014. *Hypotéza štěstí: hledání moderních pravd ve staré moudrosti*. Praha: Dokořán. ISBN 978-80-7363-539-8.
- *Happy Planet Index: Score* [online]. [vid. 7. 3. 2019]. Dostupné z: <http://happyplanetindex.org/>
- HAVLICKÁ, K., 2018. Ateismus vládne evropské mládeži. A Češi znovu vedou, říká průzkum. In: *Idnes.cz* [online]. 21. 3. 2018 [vid. 17. 3. 2018]. Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/ateismus-cesi-pruzkum-evropa-krestanstvi-mladi.A180321_150350_zahranicni_kha

- HELLIWELL, J., WANG, S., 2012. The State of World Happiness. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2012* [online]. New York. [vid. 6. 3. 2019]. s. 10 – 57. ISBN 978-0-9968513-0-5. Dostupné z: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2012/World_Happiness_Report_2012.pdf
- HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., 2013a. Introduction. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2013* [online]. New York, [vid. 13. 2. 2019]. s. 2 – 7. ISBN 978-0-9968513-1-2. Dostupné z: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2013/WorldHappinessReport2013_online.pdf
- HELLIWELL, J., WANG, S., 2013b. World Happiness: Trends, Explanation and Distribution. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2013* [online]. New York, [vid. 13. 2. 2019]. s. 8 – 37. ISBN 978-0-9968513-1-2. Dostupné z: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2013/WorldHappinessReport2013_online.pdf
- HELLIWELL, J., HUANG, H., WANG, S., 2015. The Geography of World Happiness. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2015* [online]. New York. [vid. 2019-03-06]. s. 12 – 42. ISBN 978-0-9968513-2-9. Dostupné z: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2015/WHR15_Sep15.pdf
- HELLIWELL, J., HUANG, H., WANG, S., 2016. The Distribution of World Happiness. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2016* [online]. New York. [vid. 6. 3. 2019]. s. 8 – 49. ISBN 978-0-9968513-3-6. Dostupné z: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2016/HR-V1_web.pdf
- HELLIWELL, J., HUANG, H., WANG, S., 2017. Social Foundations of World Happiness. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2017* [online]. New York. [vid. 6. 3. 2019]. s. 8 – 47. ISBN 978-0-9968513-5-0. Dostupné z: <https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2017/HR17.pdf>
- HELLIWELL, J., HUANG, H., WANG, S., SHIPLETT, S., 2018. International Migration and World Happiness. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2018* [online]. New York. [vid. 6. 3. 2019]. s. 13 – 44. ISBN 978-0-9968513-6-7. Dostupné z: https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2018/WHR_web.pdf
- HELLIWELL, J., HUANG, H., WANG, S., 2019. Changing World Happiness. In: HELLIWELL, J., LAYARD, R., SACHS J. D., eds. *World happiness report 2019* [online]. New York. [vid. 25. 3. 2019]. s. 11 – 46. ISBN 978-0-9968513-6-7. Dostupné z: <https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2019/WHR19.pdf>
- HEŘMANOVÁ, E., 2013. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7419-106-0..
- HOTOVÁ, T., 2014. Geografie štěstí. In: MURGAŠ, F., ed. *Kvalita života v regionech České republiky*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, s. 41 - 55. ISBN 978-80-7494-173-3.
- HOTOVÁ, T., 2015. *Geografie štěstí*. Diplomová práce. Liberec: Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce František Murgaš.
- *Human development report 2015: Statistical Annex* [online]. New York: United Nation. [vid. 27. 2. 2019]. s. 203 – 271. ISBN 978-92-1-057615-4. Dostupné z: http://hdr.undp.org/sites/default/files/2015_human_development_report.pdf
- *Human development reports: Latest Human Development Index (HDI) Ranking*. 2018. [online]. [vid. 28. 3. 2019]. Dostupné z: <http://hdr.undp.org/en/2018-update>

- IRA, V., 2005: Kvalita života a postavenie Slovenska z hľadiska medzinárodných porovnaní. In: VAISHAR, A., IRA, V. eds., *Geografická organizace Česka a Slovenska v súčasnej dobe*. Brno: Ústav geoniky AV ČR, s. 30-38.
- ISSAR: Indikátory Zprávy o životním prostředí ČR. [online]. [vid. 25. 3. 2019]. Dostupné z: <https://issar.cenia.cz/prehled-klicovych-indikatoru-podle-hlavnich-temat/>
- JOHANSENOVÁ, S., 2017. *Hygge: fenomén útulna*. Praha: Euromedia. ISBN 978-80-7549-223-4.
- KLEIN, S., 2004. *Vzorec štěstí, aneb, Jak vznikají dobré pocity*. Brno: Alman. ISBN 80-86766-04-7.
- KREJČÍKOVÁ, E., 2014. Kvalita života v okresech České republiky. In: MURGAŠ, F. ed. *Kvalita života v regionech České republiky*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, s. 55 - 100. ISBN 978-80-7494-173-3.
- KRUG, E. G., CHESTNOV, O., 2014. *Preventing suicide: a global imperative* [online]. Geneva: World Health Organization, ISBN 978-92-4-156477-9. [vid. 15. 2. 2019]. Dostupné z: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/131056/9789241564779_eng.pdf;jsessionid=14250AC1901E683E2D674F353FA70B07?sequence=1
- KŘIVOHLAVÝ, J., 2006. *Psychologie smysluplnosti existence: otázky na vrcholu života*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1370-5.
- KŘIVOHLAVÝ, J., 2013. *Psychologie pocitů štěstí: současný stav poznání*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4436-0.
- LIPOVETSKY, G., 2007. *Paradoxní štěstí: esej o hyperkonzumní společnosti*. Praha: Prostor. ISBN 978-80-7260-184-4.
- MAREŠ, J., 2006a. Problémy s pojetím pojmu „kvalita života“ a s jeho definováním. In: MAREŠ, J., ed. *Kvalita života u dětí a dospívajících. I*. Brno: MSD. ISBN 80-86633-65-9.
- MAREŠ, J., 2006b. Jak zjišťovat změny v kvalitě života u téhož jedince? In: MAREŠ, J., ed. *Kvalita života u dětí a dospívajících. I*. Brno: MSD. ISBN 80-86633-65-9.
- MILL, J., S., 2011. *Utilitarianismus*. Praha: Vyšehrad. ISBN 978-80-7429-140-1.
- MURGAŠ, F., 2012. *Prostorová dimenze kvality života*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7372-931-8.
- MURGAŠ, F., 2016. *Základy humánní geografie 2* [online]. Liberec: Technická univerzita v Liberci. [vid. 13. 1. 2019]. ISBN 978-80-7494-285-3.
- MURGAŠ, F., KLOBUČNÍK, M., 2014. Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. In: *SpringerLink*. [online]. 17. 12. 2014 [vid. 28. 3. 2019]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11482-014-9381-8>
- MYERS, D., G., 2013. Religious Engagement and Well-being. In: DAVID, S. A., BONIWELL, I., AYERS, A., C., VITTERSØ, J., eds. *The Oxford handbook of happiness*. Oxford: Oxford University Press, s. 88 - 100. ISBN 978-0-19-955725-7.
- NOLEN-HOEKSEMA, S., FREDRICKSON, B. L., LOFTUS G. R., et WAGENAAR, W. A., 2012. *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. Vyd. 3., přeprac. Praha: Portál, ISBN 978-80-262-0083-3.
- NOVAL, B., L., 2016. The history of the idea of quality of life. In: BRUNI, L., PORTA, P. L., eds. *Handbook of research methods and applications in happiness and quality of life*. Cheltenham: Edward elgar. s. 153 – 175. ISBN 978-1-78347-116-4.

- Novinky.cz, 2018. *Finové jsou nejšťastnějším národem na světě, šťastní z toho ale nejsou*. [online]. 14. 5. 2018 [vid. 16. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/koktejl/471919-finove-jsou-nejstastnejsim-narodem-na-svete-stastni-z-toho-ale-nejsou.html>
- *OECD Better life index*. [online]. [vid. 7. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/#/555555555555>
- *OECD Regional Well-being*. [online]. [vid. 7. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.oecdregionalwellbeing.org/CZ01.html>
- PEČENKA, S., 2015. *Rezidenční spokojenost na sídlišti u nádraží* [online]. [vid. 26. 2. 2019]. Bakalářská práce. Praha: Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Zuzana Kopecká. Dostupné z: https://mu.kutnahora.cz/file/413_1_1/download/.
- *Population Association of America: Richard A. Easterlin*, 2019. [online]. Washington [vid. 26. 2. 2019]. Dostupné z: <http://www.populationassociation.org/sidebar/paa-fund-campaign/honored-members/richard-a-easterlin/>
- SANDEL, M. J., 2009. *Justice: What's the Right Thing to Do?* New York, US: Farrar, Straus and Giroux. ISBN 978-1-429-95268-2.
- SELIGMAN, M. E. P., 2015. *Oprávdové štěstí: pozitivní psychologie v praxi*. Vydání druhé. Praha: Ikar, ISBN 978-80-249-2944-6.
- SIRGY, M. J., MILLER, CH., 2016. Globalization and quality of life. In: BRUNI, L., PORTA, P. L., eds. *Handbook of research methods and applications in happiness and quality of life*. Cheltenham: Edward Elgar. s. 247 – 278. ISBN 978-1-78347-116-4.
- SOKOL, J., 2007. *Moc, peníze a právo: esej o společnosti a jejích institucích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-066-6.
- STÖRIG, H. J., 2000. *Malé dějiny filosofie*. 7., přeprac. a rozš. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství. ISBN 80-7192-500-2.
- VEENHOVEN, R., 2013. Notions of the Good Life. In: DAVID, S., A., BONIWELL, I., AYERS, A., C., VITTERSØ, J., eds. *The Oxford handbook of happiness*. Oxford: Oxford University Press, s. 161 – 173. ISBN 978-0-19-955725-7.
- VEENHOVEN, R., 2014. Happiness. In: MICHALOS, A., C., ed. *Encyclopedia of Quality of Life and Well-being Reseaerc*. Cham: Springer.
- VITTERSØ, J., 2013. Introduction to Psychological Definitions of Happiness. In: DAVID, S., A., BONIWELL, I., AYERS, A., C., VITTERSØ, J., eds. *The Oxford handbook of happiness*. Oxford: Oxford University Press, s. 155 – 160. ISBN 978-0-19-955725-7.
- *World Database of Happiness: Happiness in Nations: Happiness in Czech Republic*. [online]. [vid. 28. 3. 2019]. Dostupné z: https://worlddatabaseofhappiness.eur.nl/hap_nat/nat_fp.php?cntry=65&name=Czech%20Republic&mode=3&subjects=43&publics=4
- *World Happiness Report: Downloads* [online]. [vid. 25. 3. 2019]. Dostupné z: <http://worldhappiness.report/download/>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Maslowova pyramida potřeb	17
Obrázek 2: Zaměstnanost respondentů v pracovním sektoru.....	35
Obrázek 3: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.....	35
Obrázek 4: Indikátory, které lidé nejvíce potřebují ke štěstí dle dotazníkového průzkumu. ...	41
Obrázek 5: Faktory ovlivňující štěstí ve Velké Británii v roce 2005.....	41
Obrázek 6: Kvality života a pocit štěstí dle rozdělení v zaměstnanosti	42
Obrázek 7: Rozložení kvality života, pocitu štěstí a kvality místa v obcích rozdělených dle počtu obyvatel.	43
Obrázek 8: Kvalita života a pocit štěstí dle víry.	44
Obrázek 9: Kvalita života a pocit štěstí dle aktivity náboženského života	44
Obrázek 10: Kvalita života a pocit štěstí dle věku.....	45
Obrázek 11: Kvalita života a pocit štěstí dle pohlaví.....	46
Obrázek 12: Kvalita života a pocit štěstí dle rodičovství.....	46
Obrázek 13: Kvalita života a pocit štěstí dle počtu lidí, které mají respondenti, kteří o nich vědí téměř vše.....	47
Obrázek 14: Kvalita života a pocit štěstí dle manželství	48
Obrázek 15: Kvalita života v okresech ČR v letech 2018 – 2019.....	70
Obrázek 16: Pocit štěstí v okresech ČR v letech 2018 – 2019.....	71
Obrázek 17: Kvalita místa v okresech České republiky v letech 2018 – 2019.....	72
Obrázek 18: Spokojenost se zdravím v okresech ČR v letech 2018 – 2019.....	73
Obrázek 19: Pocit bezpečí v okresech ČR v letech 2018 – 2019.....	74
Obrázek 20: Vzájemná důvěra lidí v okresech ČR v letech 2018 – 2019.....	75
Obrázek 21: Spokojenost se životním prostředím v okresech ČR v letech 2018 - 2019.	76

Seznam tabulek

Tabulka 1: Tabulka 1: Struktura dimenzí, domén a indikátorů kvality života.....	11
Tabulka 2: Teoretický model kvality života, životních sfér a jejich dimenzí.	15
Tabulka 3: čtyři typy kvality života.	15
Tabulka 4: Pořadí států dle World Happiness Report.....	30
Tabulka 5: Tabulka umístění České republiky v aktuálních měřeních kvality života nebo štěstí.....	33
Tabulka 6: Výsledky pro celou Českou republiku	36
Tabulka 7: Okresy s nejvyšší hodnotou kvality života z dotazníkového průzkumu.	37
Tabulka 8: Okresy s nejnižší hodnotou kvality života z dotazníkového průzkumu.....	37
Tabulka 9: Okresy s nejvyšší hodnotou pocitu štěstí z dotazníkového průzkumu.....	37
Tabulka 10: Okresy s nejnižší hodnotou pocitu štěstí z dotazníkového průzkumu.	38
Tabulka 11: Okresy s nejvyšší hodnotou kvality místa z dotazníkového průzkumu.	38
Tabulka 12: Okresy s nejnižší hodnotou kvality místa z dotazníkového průzkumu.....	38
Tabulka 13: Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti se zdravím z dotazníkového průzkumu.	38

Tabulka 14: Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti se zdravím z dotazníkového průzkumu.	38
Tabulka 15: Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti s bezpečností z dotazníkového průzkumu.	39
Tabulka 16: Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti s bezpečností z dotazníkového průzkumu.	39
Tabulka 17: Okresy s nejvyšší hodnotou důvěry z dotazníkového průzkumu.	39
Tabulka 18: Okresy s nejnižší hodnotou důvěry z dotazníkového průzkumu.	39
Tabulka 19: Okresy s nejvyšší hodnotou spokojenosti s životním prostředím dotazníkového průzkumu.	39
Tabulka 20: Okresy s nejnižší hodnotou spokojenosti s životním prostředím dotazníkového průzkumu.	40
Tabulka 21: Zprůměrované hodnoty kvality života, pocitu štěstí, kvality místa, spokojenosti se zdravím, spokojenosti s životním prostředím, pocitu bezpečí a vzájemné důvěry jako komplex „spokojenosti“.	52
Tabulka 22: Počet respondentů na okresy	67
Tabulka 23: Výsledky dotazníkového šetření v okresech České republiky.	69

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník	65
Příloha 2: Počty respondentů v jednotlivých okresech	67
Příloha 3: Naměřené hodnoty za jednotlivé okresy ČR	68
Příloha 4: Mapa kvality života v ČR.	70
Příloha 5: Mapa pocitu štěstí v ČR.	71
Příloha 6: Mapa kvalita místa v ČR	72
Příloha 7: Mapa spokojenosti se zdravím v ČR.	73
Příloha 8: Mapa pocitu bezpečí v ČR.	74
Příloha 9: Mapa vzájemné důvěry v ČR	75
Příloha 10: Mapa spokojenosti se životním prostředím v ČR.	76

Přílohy

Příloha 1: Dotazník

1. Pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2. Věk?

- a) 18 – 27 let
- b) 28 – 40 let
- c) 41 – 54 let
- d) 55 – 70
- e) 71 a více let

3. Kolik obyvatel má vaše město/vesnice? (stačí zaokrouhlit)

4. V jakém žijete okresu?

5. Ve kterém sektoru pracujete?

- a) Primér – zemědělství, lesnictví, rybolov...
- b) Sekundér – průmyslová výroba, dělník...
- c) Terciér – služby (obchod, cestovní ruch...)
- d) Kvartér – vysoce kvalifikované služby (VŠ učitel, vědec, odborný lékař, vývojář...)
- e) Nezaměstnaný
- f) Student, důchodce, mateřská/otcovská

6. Jak jste spokojeni s kvalitou života ve vašem městě/vesnici? Od 0 do 10, kde nula je absolutní nespokojenost a 10 je absolutní spokojenost.

7. Jak jste spokojeni s kvalitou vašeho života? Od 0 do 10, kde nula je absolutní nespokojenost a 10 je absolutní spokojenost.

8. Jak jste na tom se zdravotním stavem? Od 0 do 10, kde nula je nemoc ohrožující život a 10 je zcela zdravý.

9. Cítíte se bezpečně? Od 0 do 10. Kde nula je cítím se absolutně v nebezpečí, 10 – cítím se absolutně v bezpečí.

10. Máte děti?

- a) Ano
- b) Ne, ani neplánuji děti
- c) Ne, ale plánuji děti
- d) Nevím, zda děti chci

11. Jste ženatý/vdaná?

- a) Ano

- b) Ne, žiju sám/sama (a nikdy jsem nebyl/a ženatý/vdaná)
- c) Ne, jsem rozvedený/rozvedená
- d) Ne, jsem vdovec/vdova
- e) Žiji s partnerem/partnerkou, ale nejsme manželé

12. Věříte v boha?

- a) Ano
- a) Ne, ale věřím v něco jiného (osud, něco nade mnou, přírodu...)
- b) Ne, jsem ateista

13. Když ano, jak by jste charakterizoval/charakterizovala svou víru?

- a) V Boha věřím, ale na náboženském životě se nezúčastňuji
- b) V Boha věřím, několikrát do roka chodím do kostela, občas se modlím
- c) V Boha věřím, pravidelně chodím do kostela a pravidelně se modlím

14. Jste spokojeni se životním prostředím ve vašem městě či vesnici? Ohodnoťte od 0 do 10, kde 0 je absolutní nespokojenost a 10 je absolutní spokojenost.

15. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní vzdělání
- b) Střední bez maturity
- c) Střední s maturitou
- d) Vysokoškolské vzdělání

16. Jste šťastní? Ohodnoťte od 0 do 10. Nula znamená, že jsem absolutně nešťastný, 10 jsem absolutně šťastný.

17. Co je podle vás nejdůležitější pro pocit štěstí? Ohodnoťte od 0 do 10. Nula znamená, že to nepotřebuji ke svému štěstí, 10 znamená, že mě to dělá nejšťastnějším. Číselnou hodnotu uveďte u každé z uvedených možností.

- a) Zdraví
- b) Rodina
- c) Svoboda (politická, lidská...)
- d) Víra
- e) Práce
- f) Bezpečnost
- g) Vzdělání
- h) Peníze
- i) Sociální jistoty
- j) Hezké životní prostředí

18. Důvěřujete lidem? Svou důvěru ohodnoťte od 0 do 10. Nula znamená, že nedůvěřujete vůbec nikomu, 10 znamená, že věříte všem lidem.

19. Kolik máte blízkých přátel, kteří o vás vědí téměř vše?

- a) žádného
- b) 1-2
- c) 3 a víc

Příloha 2: Počty respondentů v jednotlivých okresech

Okres	Počet respondentů	Okres	Počet respondentů	Okres	Počet respondentů
Benešov	11	Beroun	11	Blansko	13
Brno-město	44	Brno-venkov	25	Bruntál	11
Břeclav	13	Č. Lípa*	16	Č. Budějovice	22
Český Krumlov	10	Děčín	16	Domažlice	10
Frýdek-Místek	25	Havlíčkův Br.*	12	Praha	150
Hodonín	18	Hradec Král.*	20	Cheb*	22
Chomutov	15	Chrudim*	14	Jablonec n. N.*	15
Jeseník*	10	Jičín*	10	Jihlava*	16
J. Hradec	11	Karlovy Vary*	27	Karviná	29
Kladno	20	Klatovy	10	Kolín	12
Kroměříž*	13	Kutná Hora*	10	Liberec*	30
Litoměřice	14	Louny	10	Mělník	12
Mladá Boleslav	15	Most	13	Náchod	14
Nový Jičín	18	Nymburk	11	Olomouc	27
Opava	21	Ostrava	38	Pardubice*	25
Pelhřimov*	10	Písek	10	Plzeň-jih*	10
Plzeň-město	22	Plzeň-sever*	10	Praha-východ	20
Praha-západ	16	Prachatice	10	Prostějov	13
Přerov	15	Příbram	13	Rakovník*	10
Rokycany*	10	Rychnov n. K.*	11	Semily*	10
Sokolov*	21	Strakonice	10	Svitavy*	14
Šumperk	14	Tábor	12	Tachov*	10
Teplice	15	Trutnov*	15	Třebíč*	15
Uherské Hr.	17	Ústí nad Labem	14	Ústí nad Orlicí*	19
Vsetín	17	Vyškov	11	Zlín*	23
Znojmo	13	Žďár nad Sáz.*	16	X	X

Tabulka 24: Počet respondentů na okresy, vypočítáno dle počtu obyvatel (ČSÚ, 2018). U okresů u nichž je černá hvězdička (*), byl uměle změněn počet respondentů, kvůli malému počtu obyvatel, tak aby okres přesáhl minimální limit 10 a kraj minimální limit 70.

Příloha 3: Naměřené hodnoty za jednotlivé okresy ČR

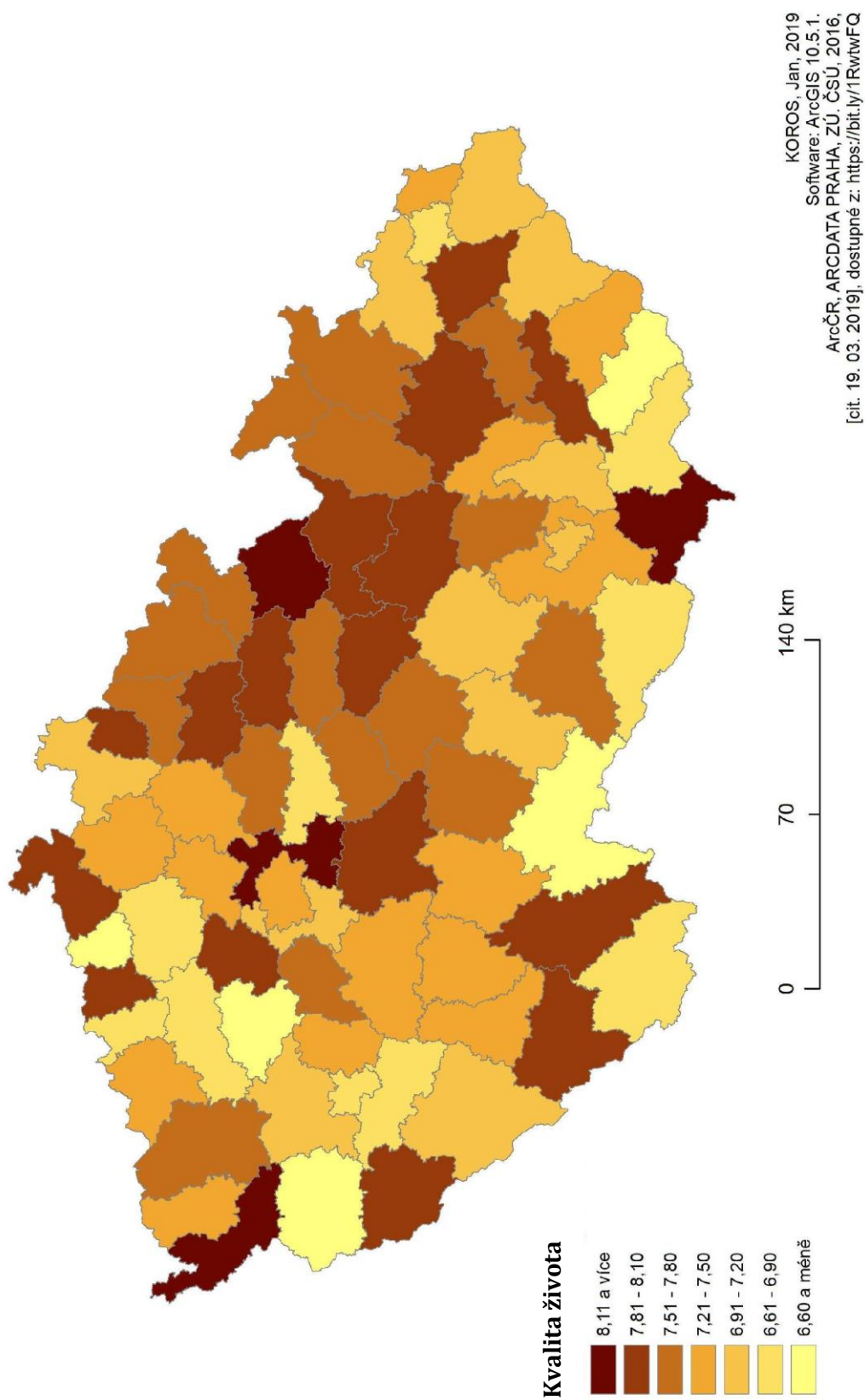
Okres	Kvalita života	Pocit štěstí	Kvalita místa	Pocit bezpečí	Spokojenost se zdravím	Důvěra lidí	Spokojenost Se životním prostředím
Benešov	8,00	7,64	7,63	8,45	8,27	6,55	7,55
Beroun	7,63	7,55	6,64	7,81	8,45	6,36	7,45
Blansko	7,54	7,38	7,35	8,00	8,62	6,23	7,85
Brno	6,95	7,07	7,47	8,24	8,30	6,00	6,77
Brno – venkov	7,48	7,16	7,16	8,80	8,20	5,00	7,48
Bruntál	7,64	7,72	7,18	8,36	8,64	5,73	8,09
Břeclav	8,23	8,77	6,85	7,77	8,92	7,08	7,00
Česká Lípa	7,50	7,63	5,63	8,00	8,38	5,56	6,44
České Budějovice	7,86	8,40	7,45	8,09	8,09	6,45	7,73
Český Krumlov	6,70	7,60	7,10	7,70	8,40	5,20	7,50
Děčín	7,88	7,56	6,63	7,88	8,19	4,38	6,56
Domažlice	8,00	7,60	7,10	8,00	7,45	5,45	7,50
Frydek-Místek	7,08	6,96	7,36	8,40	8,08	6,24	7,32
Havlíčkův Brod	7,66	8,00	7,25	8,08	7,58	6,33	6,75
Hodonín	6,77	6,72	6,27	8,22	8,88	5,88	7,11
Hradec Králové	8,10	7,70	7,80	8,86	8,50	6,50	7,85
Cheb	8,43	8,50	6,91	8,05	9,09	6,73	7,27
Chomutov	7,47	7,93	7,00	7,40	8,40	5,93	7,67
Chrudim	7,86	8,07	7,07	9,14	8,79	6,64	7,57
Jablonec nad N.	7,87	7,40	7,73	7,93	8,47	6,13	7,87
Jeseník	7,60	7,40	7,40	8,70	7,60	6,30	8,80
Jičín	8,10	8,30	8,70	7,00	8,20	5,80	8,40
Jihlava	6,94	7,19	6,63	7,69	6,94	6,53	7,31
Jindřichův Hradec	6,36	6,82	5,91	8,27	8,18	5,64	6,55
Karlov Vary	7,56	7,22	6,63	7,78	8,15	5,74	7,70
Karviná	7,34	7,28	6,69	6,38	7,86	5,69	5,41
Kladno	8,05	7,85	6,90	8,00	7,85	6,05	6,45
Klatovy	7,20	7,60	6,40	7,70	8,50	6,10	8,10
Kolín	6,67	7,00	6,83	6,92	7,58	5,50	6,17
Kroměříž	7,85	7,77	8,00	8,46	8,69	6,54	7,92
Kutná Hora	7,60	7,70	6,40	8,10	8,90	6,10	6,70
Liberec	6,93	7,10	6,80	7,67	8,33	5,37	6,50
Litoměřice	6,86	7,57	6,29	8,07	7,86	6,00	7,71
Louny	6,70	7,00	7,60	7,30	7,70	6,00	7,00
Mělník	7,42	7,83	6,50	8,17	8,75	5,08	7,08
Mladá Boleslav	7,46	7,20	6,67	7,27	8,20	6,47	6,80
Most	6,77	6,92	4,54	5,23	8,23	5,00	4,46
Náchod	7,57	7,86	7,07	8,71	8,79	5,71	8,07
Nový Jičín	7,89	8,22	7,78	8,61	9,44	6,17	8,22
Nymburk	7,55	7,00	6,91	8,36	7,82	6,27	7,18
Olomouc	8,00	7,63	7,85	8,41	8,74	6,52	7,81
Opava	7,20	7,29	6,81	8,10	8,48	6,00	6,81
Ostrava	6,84	7,32	6,54	7,66	7,92	5,16	5,95
Pardubice	7,64	7,52	7,04	8,52	8,32	5,96	6,96
Pelhřimov	7,60	7,50	6,10	7,10	8,50	5,60	7,40
Písek	7,40	7,70	7,00	7,00	7,60	6,50	7,50
Plzeň – Jih	6,80	7,60	7,30	7,30	8,10	6,60	7,50
Plzeň	6,78	7,27	7,36	8,09	8,18	6,55	6,95
Plzeň – sever	7,20	7,80	7,00	8,00	8,70	5,80	7,50
Praha	7,34	7,35	7,83	8,05	8,03	6,40	6,27
Praha – východ	8,20	8,25	7,45	7,75	7,85	6,15	7,45
Praha – západ	7,13	7,19	7,63	8,75	8,13	6,31	7,94
Prachatice	7,90	7,50	6,50	8,30	8,70	6,20	7,60

Prostějov	7,42	7,31	7,69	7,62	9,23	4,46	7,31
Přerov	7,53	7,67	7,13	8,45	8,60	6,47	6,73
Příbram	7,38	7,46	7,31	7,54	7,92	6,08	7,38
Rakovník	6,40	7,00	6,00	8,50	8,60	7,20	7,50
Rokycany	7,50	7,70	6,30	8,90	9,10	5,90	7,10
Rychnov nad K.	8,18	8,18	7,82	8,27	8,91	5,82	8,00
Semily	7,60	8,20	7,70	9,00	9,00	6,00	7,20
Sokolov	7,23	7,55	6,05	7,23	8,14	5,95	5,95
Strakonice	7,30	7,10	7,25	8,50	9,00	5,40	8,60
Svitavy	7,93	7,71	6,54	8,43	8,43	5,29	7,71
Šumperk	7,64	7,29	7,00	8,00	8,71	4,79	7,07
Tábor	7,42	7,83	7,92	8,00	7,83	6,17	7,00
Tachov	6,30	7,10	5,70	6,70	8,50	6,10	7,00
Teplice	7,93	7,67	6,80	7,67	7,60	5,20	6,07
Trutnov	7,60	7,47	7,07	8,93	7,33	5,27	7,80
Třebíč	7,67	7,93	7,20	8,53	8,40	7,27	8,07
Uherské Hradiště	6,53	7,53	7,47	8,53	8,00	6,65	8,00
Ústí nad Labem	6,60	7,07	5,13	6,80	7,93	5,87	4,40
Ústí nad Orlicí	7,84	7,47	7,05	7,89	8,26	6,47	7,42
Vsetín	7,06	6,71	6,47	8,53	8,41	6,47	7,71
Vyškov	7,18	7,45	6,45	8,00	8,55	5,73	7,09
Zlín	7,26	7,13	7,61	8,43	8,70	5,15	8,26
Znojmo	6,85	6,77	6,85	8,73	8,06	5,62	7,92
Žďár nad Sázavou	6,94	6,81	7,25	8,00	8,63	5,69	8,13

Tabulka 25: Výsledky dotazníkového šetření v okresech České republiky.

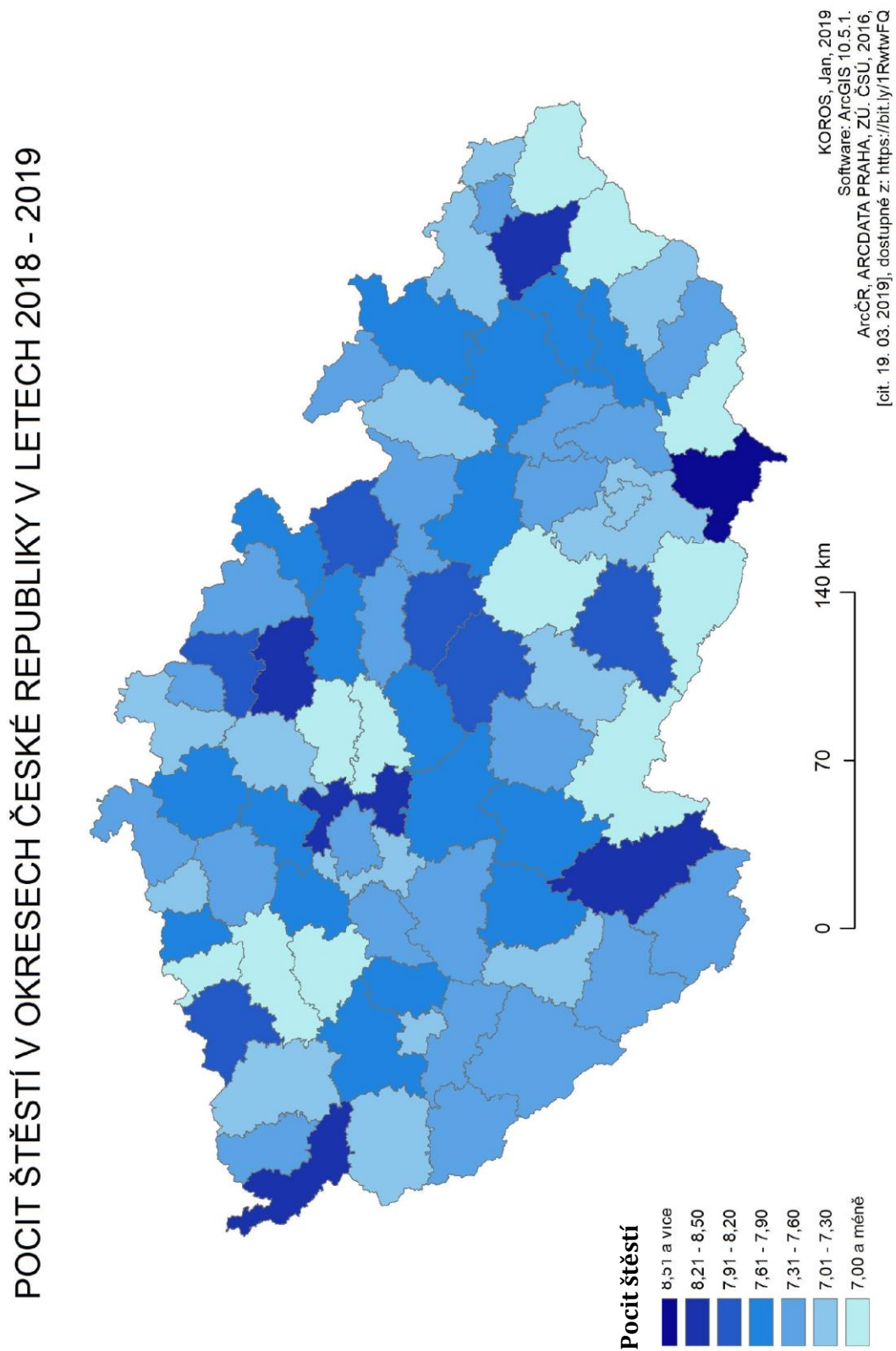
Příloha 4: Mapa kvality života v ČR.

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČESKÉ REPUBLIKY V LETECH 2018 - 2019

Obrázek 15: Kvalita života v okresech ČR v letech 2018 – 2019.

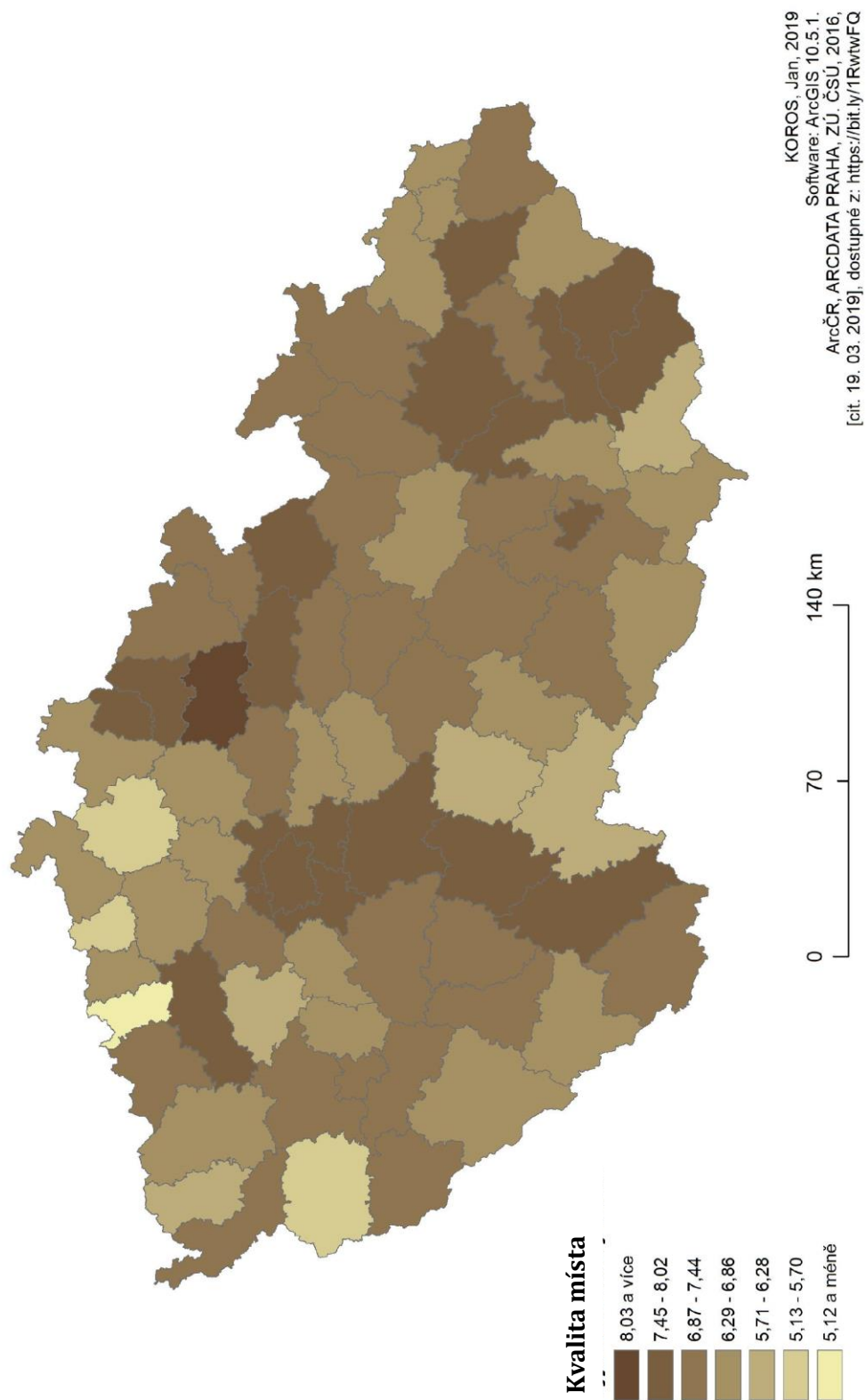
Příloha 5: Mapa pocitu štěstí v ČR.

Obrázek 16: Pocit štěstí v okresech ČR v letech 2018 – 2019.

Příloha 6: Mapa kvalita místa v ČR

KVALITA MÍSTA V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2018 - 2019

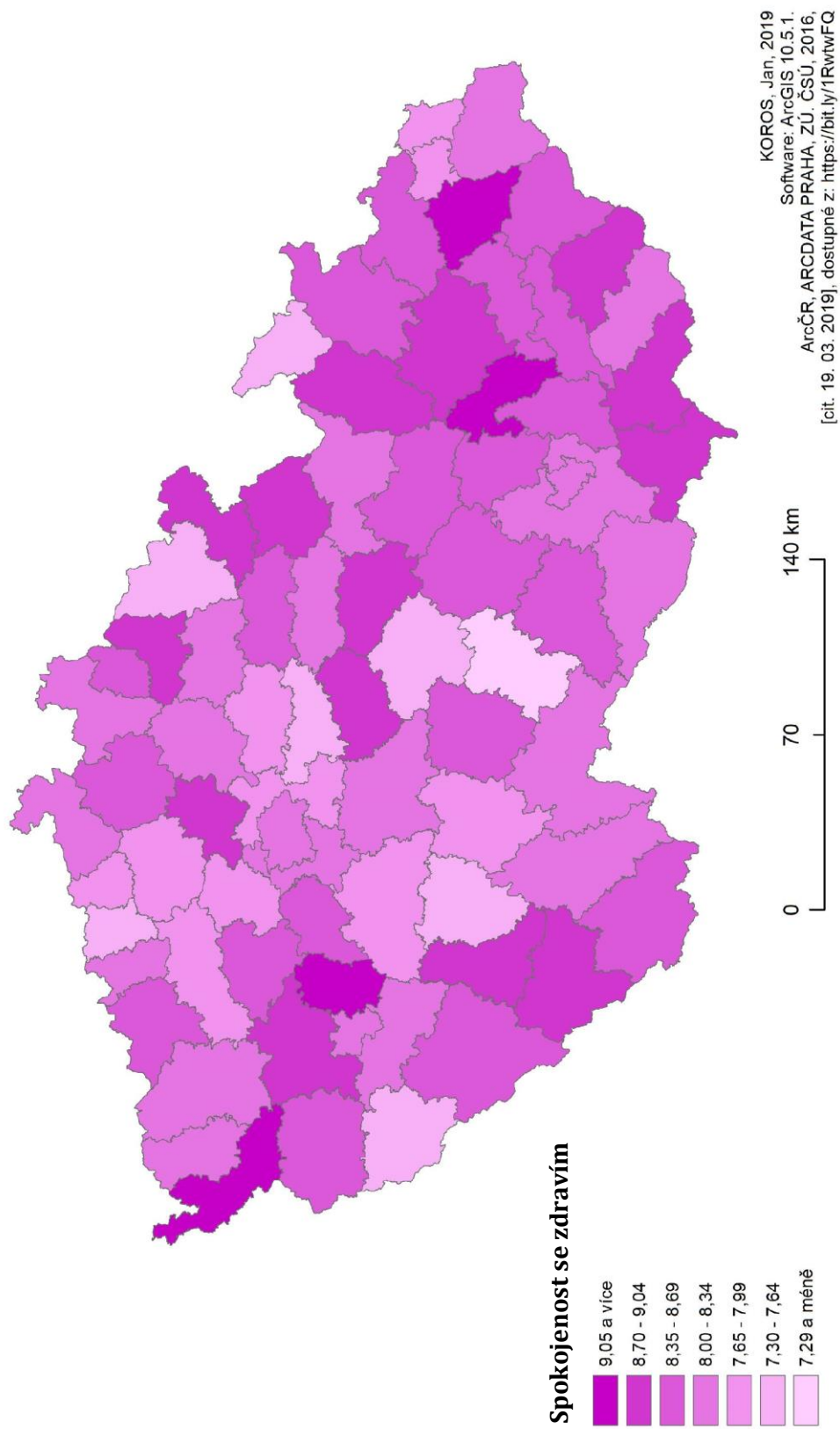

Obrázek 17: Kvalita místa v okresech České republiky v letech 2018 – 2019.

Příloha 7: Mapa spokojenosti se zdravím v ČR.

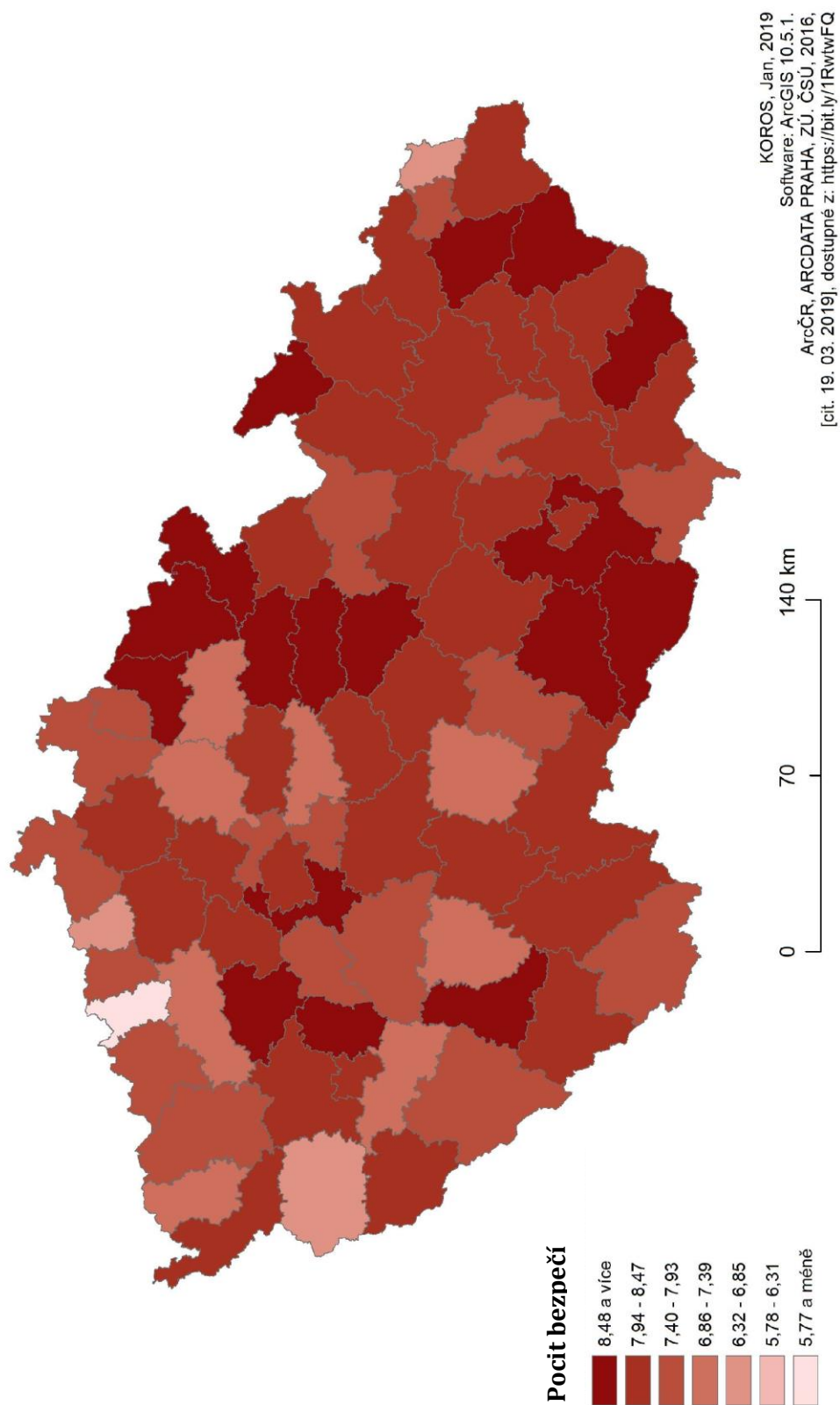
SPOKOJENOST SE ZDRAVÍM V OKRESECH ČESKÉ REPUBLIKY V LETECH 2018 - 2019

Obrázek 18: Spokojenost se zdravím v okresech ČR v letech 2018 – 2019.

Příloha 8: Mapa pocitu bezpečí v ČR.

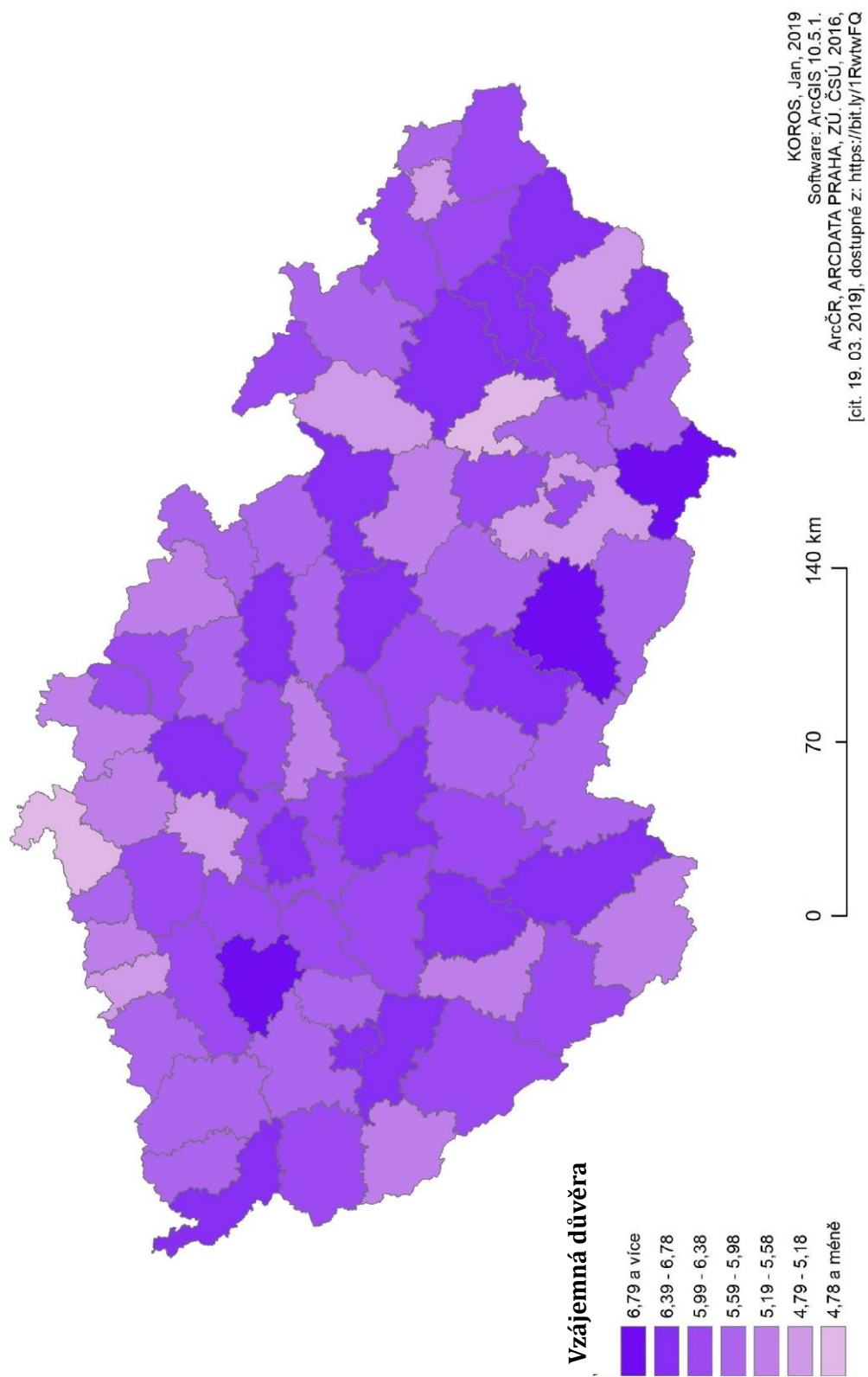
POCIT BEZPEČÍ V OKRESECH ČESKÉ REPUBLIKY V LETECH 2018 - 2019

Obrázek 19: Pocit bezpečí v okresech ČR v letech 2018 – 2019.

Příloha 9: Mapa vzájemné důvěry v ČR

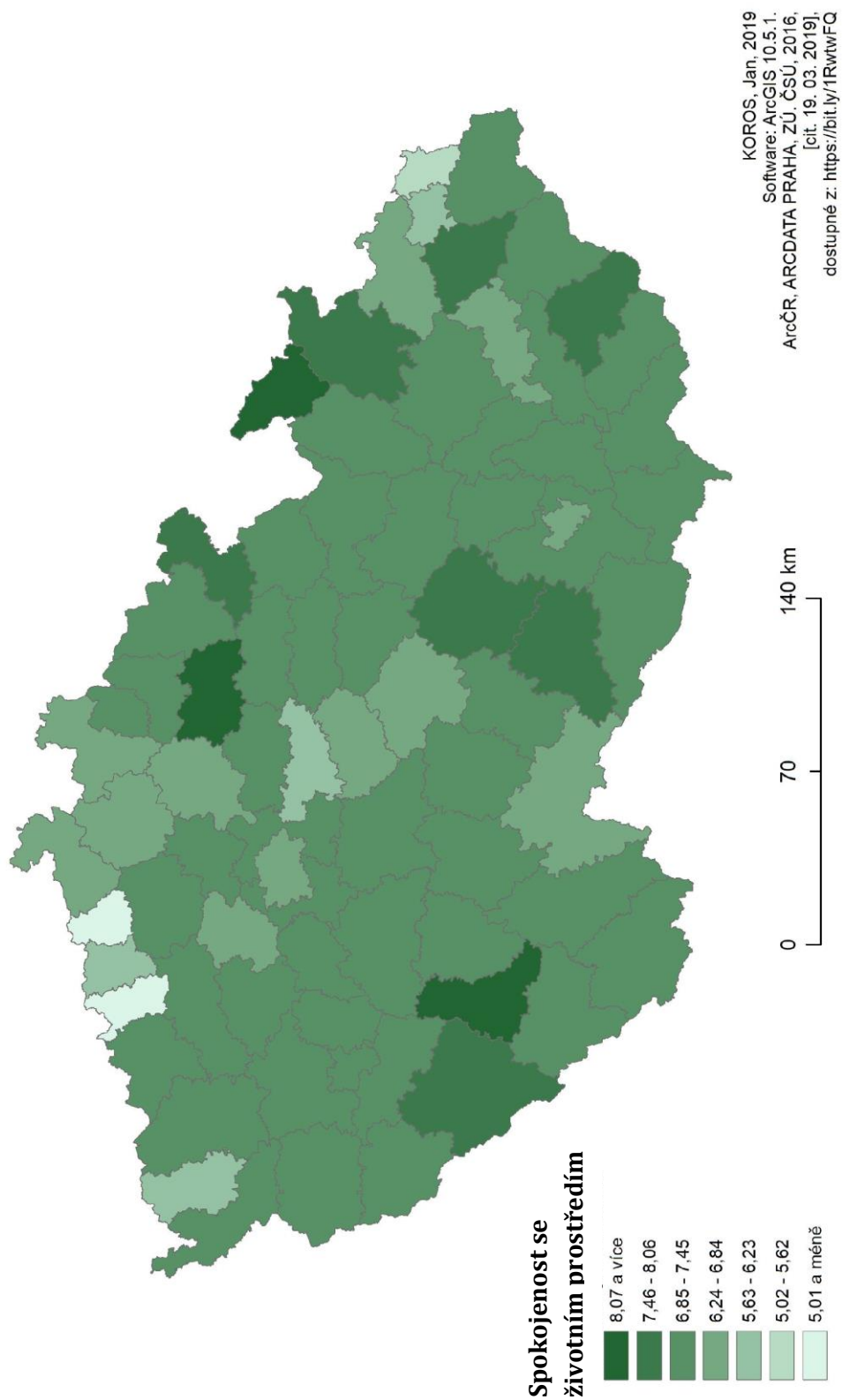
VZÁJEMNÁ DŮVĚRA LIDÍ V OKRESECH ČESKÉ REPUBLIKY V LETECH 2018 - 2019

Obrázek 20: Vzájemná důvěra lidí v okresech ČR v letech 2018 – 2019.

Příloha 10: Mapa spokojenosti se životním prostředím v ČR

SPOKOJENOST SE ŽIVOTNÍM PROSTŘEDÍM V OKRESECH ČESKÉ REPUBLIKY V LETECH 2018 - 2019

Obrázek 21: Spokojenost se životním prostředím v okresech ČR v letech 2018 - 2019.